

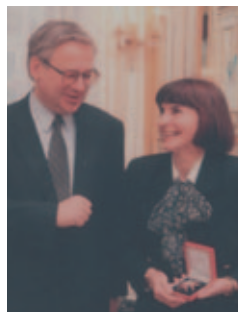

20 rokov bilaterálneho programu

Akcia Rakúsko – Slovensko,
spolupráca vo vede a vzdelávaní

Ol'ga Šubeníková

1992 – 2012

Vydané s finančnou podporou programu Akcia Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní.

Všeobecné označenia osôb v publikácii treba považovať za rodovo neutrálne.

Olga Šubeníková

20 rokov bilaterálneho programu Akcia Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní

Redakcia textu: Michal Fedák

Preklad do nemčiny: Martina Pejková

Redakcia nemeckého prekladu: Christoph Hahn, Michael Schedl

Pri príprave publikácie boli využité nasledujúce zdroje: ročné správy o činnosti programu Akcia Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní; vybrané schválené projekty Akcie; publikácia „10 rokov Akcie Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní, 1993 – 2003“; záverečná správa o činnosti Rakúskych informačných centier pre vedeckú spoluprácu – ASO Bratislava a ASO Košice (2004 – 2007); Bulletin SAIA; bulletin „Kooperationen“; internet; archív SAIA.

Fotografie: archív SAIA

Vydala: SAIA, n. o., Námestie slobody 23, 812 20 Bratislava 1

Grafická úprava a tlač: xpression, s. r. o., Bratislava

© SAIA, n. o., 2012

ISBN 978–80–89521–15–9

Obsah

Príhovor 3

Začiatky rozvoja spolupráce v oblasti vzdelávania a vedy po páde „železnej opony“ v rokoch 1990 – 1992 medzi Slovenskom a Rakúskom 4

Kyvadlový autobus – vzdelávanie bez hraníc 6

Pôsobenie rakúskych lektorov nemeckého jazyka na slovenských vysokých školách 6

Rakúski hostujúci profesori na slovenských vysokých školách 6

Štipendiá na študijné a výskumné pobyty na rakúskych vysokých školách 7

Odpustenie poplatkov za štúdium na rakúskych vysokých školách pre občanov Československa 8

Otvorenie pobočky Rakúskeho ústavu pre východnú a juhovýchodnú Európu pri Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave 8

Aktivity v oblasti stredoškolského vzdelávania 8

Otvorenie bilingválnej slovensko-nemeckej sekcie pri Gymnáziu na Bilíkovej ul. v Bratislave 1990 9

Otvorenie bilingválnej slovensko-nemeckej sekcie pri Obchodnej akadémii na Hrobákovej ulici v Bratislave 1991 9

Semináre nemeckého jazyka pre učiteľov základných a stredných škôl zo Slovenska 10

Vzdelávacie semináre pre slovenských učiteľov základných a stredných škôl 10

Podpis Protokolu o bilaterálnom programe Akcia Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní, v máji v roku 1992 a ďalšie programové obdobia 10

20 rokov štipendií a projektovej spolupráce v rámci Akcie 13

Financovanie Akcie 13

Projektová spolupráca 14

Spolupráca vysokých škôl 16

Spolupráca so zreteľom na základné a stredné školstvo 22

Dizertačné siete „doktorandské dvojčky“ 22

Letné bilaterálne jazykové kurzy (Sommerkollegs) 22

Štipendiá Akcie 23

Dôležité medzníky v živote Akcie 27

Konferencia „Kritický pohľad na uplynulé roky – stanovenie cieľov do budúcnosti“ (1996) 27

Obsahový audit programov Akcia (2000) 28

Konferencia „Dvojité diplomy – prečo? (Pohľad hospodárstva a vysokých škôl)“ (2003) ... 28

50. zasadnutie riadiaceho grémia v Košiciach (2005) ... 31

Okrúhly stôl „Akcia Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní – stratégia a program spolupráce na obdobie rokov 2008 – 2013“ (2006) 31

Školenia doktorandov z Rakúska a zo Slovenska (2006 – 2007) 32

20. výročie pádu „železnej opony“ – jubilejných štipendií (2009) 33

Rakúske informačné centrá pre vedeckú spoluprácu – ASO Bratislava a ASO Košice (2004 – 2007) 33

Ľudia, ktorí ovplyvnili rozvoj spolupráce 35

Členovia Riadiaceho grémia Akcie 1993 – 2012 38

Administratívne zabezpečenie programu 40

Príhovor

Rakúsko a Slovensko ako dva susediace štáty v strednej Európe sú priam predurčené svojimi podmienkami na aktívnu spoluprácu v oblasti vysokoškolského vzdelávania, vedy a výskumu. V máji 1992 došlo k významnému medzníku v uvedenej oblasti, keď ministri zodpovední za vysoké školstvo, výskum a vedu oboch krajín Dr. Erhard Busek a prof. RNDr. Ján Pišút, DrSc., podpísali dohodu o medzivládnom bilaterálnom programe Akcia Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní na roky 1992 až 1996, a tým naštartovali jej novodobú históriu.

Počiatky histórie spolupráce oboch krajín vo vzdelávaní pravdepodobne siahajú do obdobia panovníčky Márie Terézie, ktorá rozhodnutím z 13. decembra 1762 zriadila Banskú akadémiu v Banskej Štiavnici. Jej založenie bolo prelomom nielen vo vývoji vysokého technického školstva v bývalej rakúskej monarchii (Slovensko bolo v tom čase jej organickou súčasťou), ale i celej Európy. Na Banskej akadémii v Banskej Štiavnici sa po prvýkrát začali prednášať technické predmety univerzitným spôsobom. Banská akadémia vysokou úrovňou svojich profesorov, úzko spätých s technickou praxou, nielenže otvárala cestu moderným pedagogickým metódam, ale zohrala nesmierne dôležitú úlohu aj pri zavádzaní modernej techniky do praxe. Vyučovacím jazykom na nej bola nemčina. Od začiatku svojej činnosti mala akadémia vzhľadom na vtedajšie spoločenské pomery niekoľko priorít. Bola bezplatná, prístup mal na ňu každý, kto splnil odborné požiadavky bez ohľadu na svoj pôvod, a počas štúdia dostával každý študent štipendium. Profesori a študenti akadémie pochádzali nielen z habsburskej monarchie, ale z viacerých krajín Európy. V dobe svojho vrcholného rozkvetu bola jedným z významných centier európskej vedy. Dobrá povest akadémie priviedla na študijný pobyt do Banskej Štiavnice aj takého významného európskeho vedca, akým bol taliansky fyzik A. Volta a mnoho ďalších známych

fyzikov a chemikov. V r. 1786 za osobnej prítomnosti cisára Jozefa II. tu došlo za účasti popredných odborníkov z Európy a Ameriky, vlastne počas prvej medzinárodnej vedeckej konferencie, k založeniu „Učenej spoločnosti pre rozvoj baníctva“ s vlastným vedeckým časopisom. Táto spoločnosť je považovaná za prvú medzinárodnú vedeckú organizáciu na svete.

Je symbolické, že 20-ročné jubileum vzniku Akcie Rakúsko – Slovensko je práve v roku, keď si pripomíname 250. výročie vzniku Banskej akadémie v Banskej Štiavnici. Je možné tiež uviesť, že v rámci Akcie Rakúsko – Slovensko sa ďalej rozvíjala spolupráca v zmysle princípov a myšlienok, ktoré boli deklarované už pri vzniku Banskej akadémie.

Publikácia, ktorá sa Vám dostáva do rúk, zachytáva časť novodobej histórie úspešnej spolupráce v oblasti vzdelávania a vedy v rámci Akcie Rakúsko – Slovensko. Dokumentuje entuziazmus ľudí, ktorí stáli pri jej zrode, poskytuje možnosť zamyslieť sa nad veľkorysťou rakúskou pomocou a uvedenými počtami projektov, štipendií a ďalších aktivít podáva dôkaz o jej prínose a o úspešnosti vandrovký rakúskych a slovenských tovarišov vedy.

Dovoľte, aby som vyjadril vďaka autorke publikácie, ako aj všetkým ľuďom v nej uvedeným aj neuvedeným, za ich podiel na úspešnej činnosti v rámci Akcie Rakúsko – Slovensko. Zároveň by som rád poďakoval aj organizáciám, ktoré sa o program celých 20 rokov starali – na Slovensku najmä SAIA, n. o., (Slovenskej akademickej informačnej agentúre) a v Rakúsku OeAD-GmbH (Rakúskej výmennej službe).

doc. Ing. Karol Jelemenský, PhD.

predseda Riadiaceho grémia
Akcie Rakúsko – Slovensko, spolupráca
vo vede a vzdelávaní

Začiatky rozvoja spolupráce v oblasti vzdelávania a vedy po páde „železnej opony“ v rokoch 1990–1992 medzi Slovenskom a Rakúskom

Spolupráca medzi Slovenskom a Rakúskom v oblasti vzdelávania a vedy sa nezačala podpisom spoločného protokolu o vytvorení programu Akcia Rakúsko – Slovensko, ale už skôr, hneď po roku 1989. Tento vývoj je dôležitý z hľadiska pochopenia vzniku tohto bilaterálneho programu a jeho vývoja.

Pád „železnej opony“ v novembri 1989 vytvoril nové podmienky pre rozvoj spolupráce medzi vtedajším Československom a Rakúskom. Slováci sa už nemuseli pozeráť do Rakúska z hradu na Devíne, ale mohli slobodne prekročiť hranice a voľne sa pohybovať v susednej krajine. Ostatné drôty boli prestrihnuté, vízové doložky zo strany Československa pre vstup do Rakúska boli zrušené. Zrušiť víza a prestrihnúť ostatné drôty bolo jednoduché, ale uvoľniť mentálne bariéry na oboch stranách hraníc nebolo už vôbec ľahké. Prechod z direktívneho riadenia na demokratickú spoločnosť na Slovensku, vytváranie podmienok pre občiansku spoločnosť, učiť sa rozhodovať sám za seba a niešť následky svojho rozhodnutia, presadzovať sa v konkurenčnom prostredí by bez zmien vo vzdelávaní nebolo možné. Zmeny v myslení boli potrebné aj na rakúskej strane. Rakúšania svojich susedov na druhej strane Dunaja prakticky nepoznali. Ale boli to práve Rakúšania, ktorí okamžite ponúkli pomoc pri zmene spoločenských a ekonomických podmienok v novom slobodnom Československu, pričom pomoc smerovala aj do rozvoja spolupráce v oblasti vzdelávania a vedy.

Slovenské školstvo malo šťastie, že za prvých ponovembrových ministrov školstva malo vedcov svetového mena, a to biochemika prof. Ladislava Kováča (do júna 1990) a následne fyzika prof. Jána Pišúta (do júna 1992),

ktorí vytvárali podmienky na vstup Slovenska do dôležitých medzinárodných programov a „poodomykali“ dvere do všetkých krajín a do multilaterálnych európskych a medzinárodných programov. Slovensko malo šťastie dvojnásobne, lebo na rakúskej strane viedol ministerstvo a zároveň bol aj vicekancelárom Dr. Erhard Busek, ktorý neváhal investovať nemalé finančné prostriedky štátneho rozpočtu do podpory vzdelávania a vedy v susedných krajinách s vedomím, že tieto peniaze sú dobrou investíciou pre formujúcu sa novú Európu. Bolo to obdobie plné entuziazmu, nových poznatkov, získavania vzájomnej dôvery a nadobúdania presvedčenia, že vytváranie podmienok pre kvalitné vzdelanie a otvorenie priestoru pre spoluprácu v oblasti vedy má zmysel medzi najbližšími susedmi.

Prvé spoločné programy, ktoré sa rozbehli už v marci 1990, boli navrhnuté a schválené na prvom stretnutí zástupcov rakúskeho Spolkového ministerstva pre vedu a výskum a slovenského ministerstva školstva. Rokovanie ministrov sa uskutočnilo vo Viedni v januári 1990 na Minoritenplatz číslu 5, v zasadačke rakúskeho Spolkového ministerstva pre vedu a výskum, a začalo krátko po piatej hodine popoludní.

Slovenskú delegáciu viedol prvý ponovembrový minister školstva prof. Ladislav Kováč, DrSc. V jeho delegácii boli okrem iných aj jeho prvý námestník prof. RNDr. Ján Pišút, DrSc., ďalej poradca ministra RNDr. Štefan Kužela, DrSc., (riaditeľ Ústavu molekularnej biológie SAV a profesor biochémie na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave), riaditeľka odboru vedy ministerstva doc. Alena Brunovská, DrSc., a Oľga Šubeníková, v tom čase vedúca oddelenia pre bilaterálnu spo-

„Najprv by som chcel poďakovať Olinke Šubeníkovej za zhromaždenie informácií a spísanie histórie o veľmi dôležitej pomoci Rakúska Slovensku v obdobiach 1989 – 1992 a 1992 – 2012.

Rakúska pomoc obsahovala zriadenie dvoch bilingválnych stredných škôl, podporu prednášok rakúskych profesorov na slovenských univerzitách, podporu asi 800 spoločných projektov rakúskych a slovenských vysokých škôl, zameraných najmä na prácu mladých výskumných pracovníkov a doktorandov, štipendiá pre učiteľov slovenských vysokých škôl a vedeckých ústavov v Rakúsku a naopak.

Rakúska pomoc Slovensku bola veľmi rýchla, priateľská a účinná. 20. výročie podpísania zmluvy „Akcia Rakúsko – Slovensko“ je aj príležitosťou pre zamyslenie sa nad spolupracou v budúcnosti. Napriek tomu, že rôznu pomoc Slovensko dostáva v rámci EÚ, domnievam sa, že možnosti rozvíjania bilaterálnej spolupráce alebo spolupráce v rámci EÚ existujú.

Spomínam si na myšlienku pána vicekancelára Erharda Buseka, ktorý v narážke na veľké medzinárodné projekty v prírodných a technických vedách spomenul aj to, že by niekedy rád videl zrod „Grossforschungsanlage für Geistige Wissenschaften“.

Pri 20. výročí Akcie Rakúsko – Slovensko bude určite príležitosť na diskusiu, ako by sa takáto myšlienka dala uskutočniť. Mám tu na mysli najmä spoluprácu v oblastiach ako ekonomika, psychológia a iné, v ktorých Rakúsko dosiahlo svetovú špičku.“

*prof. RNDr. Ján Pišút, DrSc.,
minister školstva SR v rokoch 1990 – 1992,
apríl 2012*

luprácu zahraničného odboru ministerstva školstva. Slovenských hostí privítal osobne vicekancelár a spolkový minister pre vedu a výskum Dr. Erhard Busek. Za rakúske ministerstvo boli ďalej prítomní Dr. Othmar Huber, vedúci odboru pre medzinárodné vzťahy univerzít, Dr. Peter Ecker, vedúci zahraničného oddelenia, Dr. Heinz Kasparovsky, vedúci legislatívneho oddelenia, Univ. Prof. Arnold Suppan, riaditeľ Ústavu pre východnú a juhovýchodnú Európu, Florián Gerhardus, teritoriálny referent pre Českú a Slovenskú Federatívnu Republiku, Dr. Josef Leidenfrost, sekretár spolkového ministra, Dr. Margarethe Pompel, šéfka protokolu, a ďalší. Toto stretnutie zostane všetkým prítomným natrvalo v pamäti, lebo na každý návrh zo strany slovenskej delegácie nasledovalo „áno“ vicekancelára a spolkového ministra pre vedu a výskum Dr. Erharda Buseka a smerom k rakúskym spolupracovníkom dôvetok „okamžite vybaviť“. Zo stretnutia bol vypracovaný zápis, ktorý obsahoval zoznam úloh s konkrétnymi termínmi a zodpovednými osobami na oboch stranách.

V rokoch 1990 až 1993

Spolkové ministerstvo pre vedu a výskum vložilo na podporu spolupráce v oblasti vysokoškolského vzdelávania a vedy približne 22 miliónov šilingov (1 598 802 EUR).

Zdroj: Mimoriadne čísla informačného bulletinu KOOPERATIONEN a KOOPERATIONEN 1989 – 1994, ktoré boli vydané pri príležitosti konferencie OST-WEST vo Viedni 17. a 18. marca 1994; pre vyjadrenie hodnoty v eurách bol použitý oficiálny konverzný kurz pri prechode Rakúska na euro 1 € = 13,7603 ATS.

Po tomto rokovaní, ktoré prebiehalo v mimoriadne priateľskej a radostnej atmosfére, sa rozbehli úplne nové programy. Pre pochopenie, čo všetko sa v tom čase rozbehlo, uvediem niekoľko konkrétnych prípadov.

Kyvadlový autobus – vzdelávanie bez hraníc

Dňa 19. marca 1990 priviezli dva bratislavské autobusy prvých slovenských študentov na nádvorie viedenskej Univerzity pôdohospodárskych vied (Universität für Bodenkultur, Wien). Študentov privítal Dr. Erhard Bussek, vtedajší vicekancelár a spolkový minister pre vedu a výskum, a po slávnostnom privítaní a malom občerstvení sa vydali študenti podľa rozpisu na prvé prednášky na konkrétnych univerzitách. Kyvadlový autobus vozil každý deň slovenských vysokoškolákov do Viedne a späť do Bratislavy až do konca letného semestra. Vybraní študenti museli ovládať nemčinu, reprezentovali rôzne vysoké školy (z Bratislavy, Banskej Bystrice, Košíc, Nitry, Zvolena a Žiliny) a rôzne študijné odbory (ekonómia, technika, právo, prírodné vedy, medicína, germanistika a pod.). Treba si uvedomiť, že celú akciu sa podarilo zorganizovať za dva mesiace bez pomoci počítačov a internetu – v tom čase boli najrýchlejšími prostriedkami na komunikáciu faxy a telefóny a písalo sa na mechanických písacích strojoch. Študenti mimobratislavských vysokých škôl museli prenocovať v niektorom z bratislavských internátov, lebo autobus z Bratislavy odchádzal ráno o siedmej hodine. Slovenské ministerstvo školstva hradilo náklady spojené s autobusom, rakúska strana umožnila bezplatné štúdium na vybraných viedenských univerzitách, poskytla slovenským študentom lístky na mestskú hromadnú dopravu, ako aj denný poukaz, ktorý im umožnil stravovať sa v študentských menzách. Vďaka tejto neuveriteľnej akcii 144 slovenských študentov malo možnosť porovnať vysokoškolské štúdium v Rakúsku so slovenským systémom. Mnohí z týchto študentov sa rozhodli pokračovať v štúdiu vo Viedni aj v nasledujúcom akademickom roku 1990/91 na vlastné náklady.

Okrem kyvadlových autobusov, ktoré zabezpečilo študentom ministerstvo školstva, existoval ešte jeden autobus, ktorý pre svojich študentov poskytla Ekonomická univerzita

v Bratislave. Autobus Ekonomickej univerzity vozil 25 študentov denne na prednášky na Ekonomickú univerzitu vo Viedni (Wirtschaftsuniversität Wien) počas letného semestra od marca až do konca júna v roku 1990.

Pôsobenie rakúskych lektorov nemeckého jazyka na slovenských vysokých školách

V akademickom roku 1990/91 boli vyslaní na slovenské vysoké školy prví rakúski lektori nemeckého jazyka a literatúry. Na slovenských vysokých školách pôsobilo ročne priemerne 19–20 lektorov (rakúsky vklad pre pôsobenie lektorov na Slovensku ročne činil cca 5,3 mil. šilingov, teda asi 385 166 EUR¹⁾). Slovenské ministerstvo školstva v spolupráci s vysokými školami zabezpečili pre lektorov ubytovanie a poskytli plat podľa platových taríf pre slovenských učiteľov.

Rakúski hosťujúci profesori na slovenských vysokých školách

V akademickom roku 1990/91 boli vyslaní prví hosťujúci profesori na slovenské vysoké školy. Systém fungoval tak, že už na pamätnom januárovom stretnutí na pôde Spolkového ministerstva pre vedu a výskum predložila slovenská delegácia zoznam študijných odborov a konkrétnych vysokých škôl, ktoré mali záujem o prednášky rakúskych odborníkov. Slovenské vysoké školy boli neskôr v priamom kontakte s rakúskymi kolegami a dohadovali si harmonogram prednášok a detaily pobytu. V rokoch 1990–1993²⁾ prednášalo na slovenských vysokých školách 46 rakúskych

¹⁾ Oficiálny konverzný kurz pri prechode Rakúska na euro v roku 2002: 1 € = 13,7603 ATS

²⁾ Štatistiky (počet štipendistov, výška finančných prostriedkov a pod.) boli prevzaté z dvoch mimoriadnych čísiel informačného bulletinu KOOPERATIONEN a KOOPERATIONEN 1989–1994, ktoré boli vydané pri príležitosti konferencie OST-WEST vo Viedni 17. a 18. marca 1994.

hostujúcich profesorov, rakúska strana financovala tento program ročne vo výške vyše 500 000 šilingov (36 336 EUR¹⁾).

Štipendiá na študijné a výskumné pobyty na rakúskych vysokých školách

Slovenské ministerstvo školstva na základe ponuky rakúskeho Spolkového ministerstva pre vedu a výskum zverejnilo vo februári 1990 informáciu o štipendiách pre študentov slovenských vysokých škôl na semestrálne, resp. ročné študijné pobyty na rakúskych vysokých školách a pre doktorandov na výskumné pobyty v Rakúsku v rozsahu jeden až desať mesiacov. Koncom apríla 1990 zabezpečil výber uchádzačov o štipendiá do Rakúska zahraničný odbor slovenského ministerstva školstva (referentkou pre nemecky hovoriace kra-

jiny bola v rokoch 1990 až 1993 PhDr. Zuzana Mravíková). Podkladové materiály vybraných uchádzačov boli odovzdané v máji do rúk Florianovi Gerhardusovi, pracovníkovi Spolkového ministerstva pre vedu a výskum zodpovedného za spoluprácu s Československom, a jeho úlohou bolo zabezpečiť prijatia štipendistov na vybraných rakúskych vysokých školách tak, aby títo mohli od októbra 1990 nastúpiť na plánované študijné a výskumné pobyty. Každá žiadosť bola predložená v troch kópiách (jedna sada originálov a dve sady kópií). Opisujem to takto podrobne, aby ste si vedeli plasticky predstaviť kanceláriu pána F. Gerhardusa zavaleného žiadosťami o štipendiá uchádzačov z Československa. Každému, kto v tejto branži pracuje, je jasné, že to bola priam nezvládnuteľná úloha. Pán Gerhardus túto úlohu zvládol a už v októbri vycestovali prví slovenskí študenti a doktorandi na štipendijné pobyty na vybranej rakúskej vysokej škole.

Prvá výberová slovensko-rakúska štipendijná komisia, Bratislava, 25. marec 1991:

- doc. Juraj Sinay, DrSc., prorektor Vysokej školy technickej v Košiciach (Technická univerzita v Košiciach) – predseda komisie
- Ing. J. Horváth, Fakulta ekonomiky riadenia Vysokej školy ekonomickej v Bratislave (Ekonomická univerzita v Bratislave)
- H. Lackner, zástupca rakúskeho Spolkového ministerstva pre vedu a výskum, Viedeň
- doc. Eva Séherová, Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave (germanistika)
- Oľga Šubeníková, riaditeľka zahraničného odboru slovenského ministerstva školstva
- Stella Avallone, kultúrna atašé Generálneho konzulátu Rakúskej republiky v Bratislave
- Dr. David D. Daniel, riaditeľ SAIA

Počnúc rokom 1991 začala zabezpečovať výberové konania na štipendiá poskytované rakúskou stranou mimovládna organizácia Slovenská akademická informačná agentúra (SAIA). Prvé výberové konanie uchádzačov na semestrálne a ročné pobyty pre študentov a doktorandov v akademickom roku 1991/1992 sa konalo v SAIA 25. marca 1991.

Prehľad štipendií poskytnutých Spolkovým ministerstvom pre vedu a výskum Rakúskej republiky slovenským študentom a doktorandom na študijné pobyty na rakúskych vysokých školách v rokoch 1990 až 1993:

- 1990/1991 – 189 osôb (4- až 9-mesačné študijné pobyty)
- 1991/1992 – 208 osôb (4- až 9-mesačné študijné pobyty)
- 1992/1993 – 127 osôb (4- až 9-mesačné študijné pobyty)
- 1993/1994 – 270 štipendijných mesiacov (69 osôb)

Treba pripomenúť, že v tom čase ministerstvo školstva ešte nepracovalo s počítačmi a všetky údaje o uchádzačoch boli spracovávané mechanicky na písacích strojoch. Od roku 1991 boli mená vybraných štipendistov zverejňované v Bulletin SAIA. Okrem uvedených štipendií rakúska strana poskytovala štipendiá na jazykové kurzy, letné odborné školy, exkurzie študentov, letné odborné praxe (v Rakúskom rozhlase, Siemens, v Prvej rakúskej sporiteľni a pod.)

Odpuštenie poplatkov za štúdium na rakúskych vysokých školách pre občanov Československa

Rakúska strana už v roku 1990 schválila odpuštenie poplatkov za štúdium na rakúskych vysokých školách občanom z Československa, ktorí splnili podmienky pre štúdium na rakúskych vysokých školách a nastúpili na denné štúdium od akademického roka 1990/91.

Otvorenie pobočky Rakúskeho ústavu pre východnú a juhovýchodnú Európu pri Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave

Pobočka bola zriadená na základe dohody o spolupráci medzi Rakúskym ústavom pre východnú a juhovýchodnú Európu a Univerzitou Komenského v Bratislave v septembri 1990. Od jej vzniku až do ukončenia činnosti pobočky v roku 2003 viedol pracovisko prof. Florin Žigrai. Pobočka sprostredkovávala nadväzovanie kontaktov s rakúskymi výskumnými pracoviskami, pozývala prednášateľov z Rakúska, podporovala medzinárodné výskumné programy a projekty. Poskytovala aj štipendiá na jednomesačné výskumné pobyty slovenských vysokoškolských učiteľov a výskumných pracovníkov z rôznych vedných oblastí z celého Slovenska.

Podpis dohody o zriadení pobočky Rakúskeho ústavu pre východnú a juhovýchodnú Európu pri Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, september 1990 (zl'ava: prof. RNDr. Ján Pišút, DrSc., slovenský minister školstva, Dr. Erhard Busek, rakúsky vicekancelár a spolkový minister pre vedu a výskum, prof. MUDr. Juraj Švec, DrSc., rektor Univerzity Komenského v Bratislave; dohodu podpisuje Univ. Prof. Arnold Suppan, riaditeľ Rakúskeho ústavu pre východnú a juhovýchodnú Európu so sídlom vo Viedni).

Aktivity v oblasti stredoškolského vzdelávania

Aktivity zamerané na rozvoj spolupráce v oblasti základného a stredného školstva na rakúskej strane malo v kompetencii Spolkové ministerstvo pre školstvo a kultúru. Na slovenskej strane to bolo ministerstvo školstva, mládeže a športu, ktoré malo vo svojej kompetencii vzdelávanie od materskej škôlky, základné a stredné školstvo, vysoké školstvo, ako aj celoživotné vzdelávanie a aj vedu na vysokých školách. Aktivity na rakúskej strane koordinoval Dr. Anton Dobart, generálny riaditeľ sekcie rakúskeho Spolkového ministerstva pre školstvo a kultúru, a Dr. Gottfried Wagner, ktorý mal na Spolkovom ministerstve pre školstvo a kultúru v kompetencii rozvoj spolupráce s krajinami strednej a východnej Európy

a ktorý v rozvoji spolupráce s krajinami strednej a východnej Európy pokračoval aj ako riaditeľ KulturKontakt. Na strane slovenského ministerstva školstva bol za spoluprácu zodpovedný odbor zahraničných stykov, najmä bilaterálne oddelenie, kde bola v tom čase PhDr. Zuzana Mravíková teritoriálnou referentkou pre nemecky hovoriace krajiny, a oddelenie cudzích jazykov tohto odboru, v ktorom PhDr. Eva Mešťanová koordinovala aktivity zamerané na nemecký jazyk.

V spolupráci s rakúskym ministerstvom pre školstvo a kultúru boli v oblasti vzdelávania uskutočnené mnohé projekty, niektoré z nich na ukážku uvediem.

Otvorenie bilingválnej slovensko-nemeckej sekcie pri Gymnázii na Bilíkovej ul. v Bratislave 1990

Pri presadzovaní myšlienky zriadenia bilingválnych sekcií v Československu³⁾ sa argumentovalo najmä tým, že je mimoriadne dôležité pripraviť mladú generáciu pre mobilitu v Európe.

Prvých 52 študentov do dvoch tried slovensko-nemeckej bilingválnej sekcie bolo prijatých už v septembri 1990. Študenti bilingválnej slovensko-nemeckej sekcie pri Gymnázii na Bilíkovej ulici v Bratislave museli splniť podmienku dobrej znalosti nemčiny, pretože sekcia nemala nultý ročník a štúdium na gymnázii trvalo štandardne štyri roky. V tom čase

³⁾ V septembri 1990 bola okrem bilingválnej slovensko-nemeckej sekcie pri Gymnázii na Bilíkovej ul. v Bratislave otvorená aj slovensko-francúzska sekcia pri Gymnázii na Metodovej ulici v Bratislave v spolupráci s Francúzskom a slovensko-španielska sekcia pri Gymnázii na Párovskej ulici v Nitre v spolupráci so Španielskom. V ďalších rokoch boli na Slovensku otvorené bilingválne sekcie v spolupráci s Talianskom, Belgickom, Nemeckom a Veľkou Britániou. Všetky sekcie mali „nultý“ ročník, ktorý bol určený na jazykovú a odbornú prípravu v cudzom jazyku, tým pádom bolo štúdium päťročné.

bol dostatok žiakov základných škôl s dobrou znalosťou nemčiny. Rakúske ministerstvo zabezpečilo vyslanie rakúskych učiteľov na vyučovanie nemčiny a vybraných odborných predmetov v nemeckom jazyku (matematika, geografia, chémia, fyzika), pre predmety vyučované v nemčine poskytlo rakúske učebnice. Pre slovenských učiteľov tejto sekcie tiež organizovalo jazykové a odborné stáže v Rakúsku.

V školskom roku 1990/1991 nastúpili do slovensko-nemeckej sekcie prví štyria rakúski stredoškolskí učitelia: Mag. Manfred Bayer (matematika, geografia), Dr. Robert Bek (matematika, chémia, fyzika), Mag. Birgit Hattinger (nemecký jazyk), Mag. Karin Obermayr (nemecký jazyk). Mag. Byer a Dr. Bek pôsobili na gymnázii až do júna 1998.

Otvorenie bilingválnej slovensko-nemeckej sekcie pri Obchodnej akadémii na Hrobákovej ulici v Bratislave 1991

Po zmene režimu Slovensko nemalo skúsenosti ani odborníkov pre vyučovanie ekonomických predmetov pre potreby trhového hospodárstva. Už v septembri 1990 vznikla jedna experimentálna trieda vybraných študentov zo Slovenska na Obchodnej akadémii vo Viedni. Slovenskí stredoškolskí študenti denne dochádzali autobusom do Viedne. Rakúska strana poskytla slovenským študentom štúdium a učebnice bezplatne. Vzrastajúci záujem o štúdium na Obchodnej akadémii vo Viedni dal podnet na vytvorenie podmienok pre štúdium ekonomických predmetov v nemeckom jazyku a podľa rakúskych učebníc aj v Bratislave. Koncom roka 1990 začali rokovania o zriadení bilingválnej sekcie pri vybranej obchodnej akadémii v Bratislave. Rozhodnutie padlo na Obchodnú akadémiu na Hrobákovej ulici v Bratislave, na ktorej sa v tejto sekcii rozbehlo vyučovanie v nemčine v dvoch prvých triedach už v septembri 1991. Uchádzači o štúdium v tejto sekcii museli dobre ovládať nemecký jazyk, lebo odborné ekonomické predmety vyučovali rakúski učitelia.

Rakúske ministerstvo zabezpečilo, rovnako ako v prípade bilingválnej sekcie pri gymnázii, učiteľov nemeckého jazyka a učiteľov vybraných odborných predmetov, učebnice a pre slovenských učiteľov jazykové a odborné sťaže v Rakúsku.

Semináre nemeckého jazyka pre učiteľov základných a stredných škôl zo Slovenska

V rokoch 1991 až 1993 sa vybraní slovenskí učitelia základných a stredných škôl zúčastňovali na trojtýždňových seminároch nemeckého

jazyka vo vzdelávacích centrách v Rakúsku. Pobyty slovenských učiteľov hradila rakúska strana. Každý rok absolvovalo školenie 30 učiteľov zo Slovenska.

Vzdelávacie semináre pre slovenských učiteľov základných a stredných škôl

V roku 1991 sa vybraní učitelia slovenských základných a stredných škôl zúčastňovali vzdelávacích seminárov organizovaných rakúskym vzdelávacím centrom počas celého školského roka.

Podpis Protokolu o bilaterálnom programe Akcia Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní, v máji v roku 1992 a ďalšie programové obdobia

„Vzdelanie je najlepším a pravdepodobne i jediným prostriedkom, ktorým si národy môžu vytvárať objektívne názory na správanie a konanie iných národov“.

senátor J. W. Fulbright

S myšlienkou vytvoriť bilaterálne programy označované ako Akcia s Maďarskom a s Československom prišiel Dr. Othmar Huber, ktorý bol v roku 1992 vedúcim oddelenia pre zahraničné styky univerzít Spolkového ministerstva pre vedu a výskum Rakúskej republiky. Vychádzal z poslanca Fulbrightovho programu, ktorý v roku 1946 inicioval senátor J. W. Fulbright s cieľom zvýšiť vzájomné porozumenie medzi ľuďmi z USA a ľuďmi z ostatných krajín.

Dr. Huber predstavil vtedajšiemu spolkovému ministrovi a vicekancelárovi Dr. Erhardovi Busekovi návrh podporovať spoluprácu vysokých škôl a výskumných ústavov na základe konkrétnych projektov, na ktorých by

finančne participovali všetky zúčastnené krajiny. Dr. Busek jeho návrh odobril a povolil ho, aby rozbehol rokovania s partnermi v Maďarsku a v Československu. Pomenovanie programov Akcia sa ujalo, znamenalo akčnosť a dynamiku v rozvoji vzťahov medzi susednými krajinami v oblasti vzdelávania a vedy.

Programy Akcií mali za úlohu podporovať mobility vysokoškolských študentov, učiteľov a výskumných pracovníkov, vytvoriť priestor pre nadviazanie spolupráce v oblasti vzdelávania a vedy medzi vysokými školami, ako aj výskumnými pracoviskami akadémií vied z Rakúska a z partnerských krajín, podporovať organizovanie konferencií a seminárov, letných odborných škôl, ako aj ďalšie aktivity zamerané na rozvoj spolupráce v oblasti vzdelávania a vedy. Cieľom programov bola rýchla a účelovo orientovaná podpora spolupráce škôl a výskumných ústavov akadémií vied.

Podpisu protokolu medzi Rakúskom a Československom, ktorý podporoval rozvoj spolupráce v oblasti vzdelávania a vedy, predchádzala

dzali mnohé rokovania na pôde rakúskeho Spolkového ministerstva pre vedu a výskum. Zmiešaná rakúsko-československá komisia odporučila vytvorenie osobitných programov výmen s jednotlivými federálnymi republikami v rámci Československa, a to s označením „Akcia Česká republika – Rakúsko, spolupráca vo vede a vzdelávaní“ a „Akcia Slovenská republika – Rakúsko, spolupráca vo vede a vzdelávaní“.

V Československu koordinovalo prípravu medzivládnych bilaterálnych dohôd v oblasti vzdelávania a vedy Federálne ministerstvo zahraničných vecí Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky v Prahe. Za vzdelávanie sa na zasadnutiach zmiešaných komisií zúčastňovali zástupcovia zahraničných odborov českého a slovenského ministerstva školstva, mládeže a športu. Vzdelávanie, na rozdiel od zahraničnej politiky, zahraničného obchodu, vnútorných záležitostí, obrany a pod., nebolo v Československu zastrešené žiadnym federálnym ministerstvom, ministerstvá školstva boli len na národnej úrovni, čo bolo veľkou výhodou po rozdelení Československa, keďže program Akcia bol už na začiatku podpísaný osobitne pre Českú republiku a osobitne pre Slovenskú republiku.

Dňa 18. mája 1992 sa uskutočnilo vo Viedni mimoriadne zasadnutie zmiešanej rakúsko-československej komisie. Hlavným bodom programu zmiešanej komisie bolo podpísanie protokolu o vzniku bilaterálnych programov Akcia. Protokol podpísali vedúci delegácií – Dr. Erhard Busek, rakúsky vicekancelár a spolkový minister pre vedu a výskum, za rakúsku stranu a prof. RNDr. Ján Pišút, DrSc., slovenský minister školstva, mládeže a športu, a prof. Petr Vopěnka, český minister školstva, mládeže a telovýchovy, za Československo.

Programy Akcií sa mali zameriavať najmä na zintenzívnenie spolupráce v oblasti vysokého školstva, vzdelávania a vedy medzi Rakúskom, Českou republikou a Slovenskom.

Na mimoriadnom zasadnutí zmiešanej komisie sa zúčastnili:

- za rakúsku stranu:
  - Dr. Erhard Busek, vicekancelár a spolkový minister pre vedu a výskum,
  - Dr. Gerhard Rainer, vedúci oddelenia pre záležitosti vedy, vzdelávania a mládeže Spolkového ministerstva zahraničných vecí,
  - Dr. Othmar Huber, vedúci oddelenia pre zahraničné styky univerzít Spolkového ministerstva pre vedu a výskum,
  - Dr. Peter Ecker, vedúci oddelenia zahraničných záležitostí Spolkového ministerstva pre vedu a výskum,
  - Dr. Margarethe Pompel, kancelária ministra pre vedu a výskum,
- za českú a slovenskú stranu:
  - prof. Dr. Petr Vopěnka, minister školstva, mládeže a telovýchovy Českej republiky,
  - prof. RNDr. Ján Pišút, DrSc., minister školstva, mládeže a športu Slovenskej republiky,
  - RNDr. Anton Hajduk, DrSc., vedecký sekretár Slovenskej akadémie vied,
  - Oľga Šubeníková, riaditeľka Odboru zahraničných stykov Ministerstva školstva, mládeže a športu Slovenskej republiky,
  - Ing. Peter Kollárik, 1. tajomník Veľvyslanectva Českej a Slovenskej Federatívnej republiky vo Viedni,
  - Jarmila Horáková, tlačová tajomníčka slovenského ministerstva školstva,
  - Dr. Jaromír Damek, teritoriálny referent Odboru zahraničných stykov Ministerstva školstva, mládeže a telovýchovy Českej republiky.

Už na začiatku existencie programu sa dohodlo, že správnym orgánom Akcie Rakúsko – Slovensko bude 10-členné riadiace grémium pri paritnom zastúpení oboch krajín, a toto ustanovenie platí dodnes. Za rakúsku stranu každoročne menuje piatich členov grémia rakúsky minister a slovenských členov slovenský minister. Nezávislé grémium oslobodené od ministerskej administratívy malo za úlohu

v krátkom časovom odstupe posudzovať žiadosti o finančnú podporu na základe predložených návrhov spoločných projektov, ako aj žiadostí o štipendium.

Prvé zasadnutie riadiaceho grémia sa konalo 9. februára 1993 v Bratislave na Levickej 3 (vtedy ubytovacie zariadenie ministerstva

Členovia prvého Riadiaceho grémia Akcie Rakúsko – Slovensko:

- za rakúsku stranu:
  - Dr. Othmar Huber, vedúci oddelenia pre zahraničné styky univerzít Spolkového ministerstva pre vedu a výskum, Viedeň,
  - Mag. Ingeborg Häupler, Rakúska akadémia vied, Viedeň,
  - Univ. Prof. Mikuláš Luptáčik, Technická univerzita Viedeň,
  - Dr. Philipp Marboe, obchodný radca, Rakúske obchodné zastupiteľstvo v Bratislave,
  - Dr. Gerhard Rainer, vedúci oddelenia pre záležitosti vedy, vzdelávania a mládeže Spolkového ministerstva zahraničných vecí, Viedeň,
- za slovenskú stranu:
  - Dr. Ing. Dušan Berek, Predsedníctvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava,
  - doc. PhDr. Igor Brezina, CSc., prorektor pre zahraničné styky Univerzity Komenského v Bratislave,
  - Ing. Peter Kollárik, chargé d'affaires, Veľvyslanectvo Slovenskej republiky vo Viedni,
  - prof. Ing. Juraj Sinay, DrSc., prorektor pre zahraničné styky Technickej univerzity v Košiciach,
  - Oľga Šubeníková, riaditeľka odboru medzinárodnej spolupráce slovenského ministerstva školstva, predsedníčka riadiaceho grémia.

školstva, v súčasnosti je to sídlo Sekcie medzinárodnej spolupráce Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a sídli tu aj kancelária Fulbrightovej komisie), kde sa dohodli prvé pravidlá a prvé podmienky podpory. Za prvú predsedníčku riadiaceho grémia bola na tomto zasadnutí zvolená Oľga Šubeníková. To už bolo Československo rozdelené na dva samostatné štáty – 1. januára 1993 vznikla samostatná Česká republika a samostatná Slovenská republika.

Prvých 10 projektov bolo schválených na 2. zasadnutí riadiaceho grémia dňa 8. júna 1993. Väčšina projektov získala finančnú podporu na nadviazanie kontaktov pre rozbehnutie spolupráce medzi vysokými školami a v oblasti výskumu.

Akcia bola v rokoch 1993–1996 financovaná Rakúskom a Slovenskom v pomere 3 : 1. Ročne 4,8 mil. šilingov z rakúskej strany (348 830 EUR⁴⁾) a cca 4 mil. korún zo slovenskej strany (132 776 EUR⁴⁾). Na slovenskej strane ministerstvo školstva poverilo administratívnym a organizačným zabezpečením programu mimovládnu organizáciu Slovenskú akademickú informačnú agentúru (ďalej len SAIA). Na rakúskej strane mala na starosti program Kancelária výmenných programov so strednou a východnou Európou Rakúskej výmennej služby (ÖAD-BAMO).

Prvou koordinátorkou Akcie v SAIA bola RNDr. Henrieta Kajabová-Seidenberg, ktorá so svojím rakúskym kolegom Mag. Karlom Koppensteinerom bola garanciou pre dobré poradenstvo o programe, pomáhali vysokým školám pri písaní prvých projektov, radili vysokoškólakom ako čo najlepšie napísať žiadosť o štipendium. S členmi riadiaceho grémia programu mali veľmi úzku spoluprácu.

Na základe dosiahnutých výsledkov a obojstrannej spokojnosti rozhodli obe strany

⁴⁾ Oficiálny konverzný kurz pri prechode Slovenska na euro v roku 2009: 1 € = 30,1260 SKK

Málokto vie, že prezident Rakúskej republiky udelil v septembri 1993 prof. Jánovi Pišútovi Rakúsky čestný kríž a Oľge Šubeníkovej Veľkú čestnú medailu za rozvoj spolupráce v oblasti vzdelávania a vedy medzi Rakúskom a Slovenskom, ocenenia odovzdal Dr. Erhard Busek, vicecancelár a spolkový minister pre vedu a výskum (zľava: J. Pišút, E. Busek, O. Šubeníková).

o pokračovaní spolupráce v oblasti vzdelávania a vedy aj po roku 1996. Protokol o pokračovaní programu v rokoch 1997 až 2001 podpísali dňa 9. decembra 1996 vo Viedni Dr. Rudolf Scholten, rakúsky spolkový minister pre vzdelanie, vedu a kultúru a Eva Slavkovská, slovenská ministerka školstva. Od roku 1997 sa Rakúsko na financovaní programu podieľalo dvoma tretinami a Slovensko jednou tretinou.

Dňa 22. novembra 2001 štátny tajomník Ministerstva školstva SR Martin Fronc a rakúska veľvyslankyňa na Slovensku Gabriele Matzneurová-Holzerová podpísali v Bratislave Protokol o pokračovaní Akcie Rakúsko – Slovensko na roky 2002 až 2007. V júni 2008 Zmiešaná rakúsko-slovenská komisia vo Viedni rozhodla o predĺžení trvania programu do konca roku 2013. Od roku 2008 je financovanie programu jedna ku jednej, rovnaký vklad z oboch strán (za každú stranu 100 000 EUR).

20 rokov štipendií a projektovej spolupráce v rámci Akcie

Spolupráca medzi slovenskými a rakúskymi inštitúciami bola v prvých rokoch smerovaná najmä na návštevy slovenských odborníkov v rakúskych inštitúciách, prednáškové pobyty rakúskych hosťujúcich profesorov a lektorov na slovenských vysokých školách, študijné pobyty slovenských študentov, učiteľov a mladých výskumných pracovníkov na rakúskych vysokých školách. Táto jednostranná pomoc Slovensku dostávala rokmi charakter spoločnej spolupráce na partnerskej úrovni. V niektorých projektoch spolupráca prekročila rámec bilaterálnej spolupráce, projekty vytvárali priestor pre mnohostrannú spoluprácu na regionálnej, ako aj na európskej úrovni.

Financovanie Akcie

Ministri každý rok určovali výšku finančných prostriedkov pre program Akcia. V prvých rokoch programu 1994 – 1996 vklad slo-

venského ministerstva školstva činil ročne 4 milióny Sk, rakúske Spolkové ministerstvo prispievalo každoročne trojnásobkom v prepočte na šilingy. V rokoch 1997 až 2007 bol pomer financovania dve ku jednej, t. z. slovenské ministerstvo každý rok prispievalo na program štyrmi miliónmi, resp. od roku 2006 troma miliónmi slovenských korún a rakúske Spolkové ministerstvo dávalo dvojnásobok tejto sumy v prepočte na šilingy a od roku 2002 po zavedení eura v Rakúsku, v prepočte na eurá.

V rokoch 2008 až 2013 participujú na programe obe krajiny rovnakou čiastkou po 100 000 eur každý rok. Slovensko bolo prijaté do eurozóny v roku 2008 a od roku 2009 používa spoločnú menu euro. Rovnaké financovanie zdôrazňuje, že program už nie je jednostrannou pomocou Rakúska Slovensku v oblasti vzdelávania a vedy, ale dostal sa už na úroveň spolupráce partnerov.

Projektová spolupráca

Riadiace grémium najmenej každých päť rokov vyhodnocuje program v spolupráci so zástupcami vysokých škôl a akadémií vied oboch krajín a rozhoduje o zameraní projektov a upravuje štipendijný program.

V priebehu dvadsiatich rokov boli projekty orientované najmä na:

- a) nadväzovanie spolupráce,
- b) akademické mobility s cieľom uskutočnenia spoločného výskumu,
- c) krátke návštevy s cieľom rozbehnutia projektu,

„Rakúsko a Slovensko majú pre svoju teritoriálnu a historickú blízkosť výborné podmienky na spoluprácu v Európskom vysokoškolskom a výskumnom priestore. Spoločné aktivity vysokých škôl a výskumných inštitúcií už dvadsať rokov podporuje program založený na bilaterálnej a regionálnej spolupráci – Akcia Rakúsko – Slovensko. Program, ktorý podporuje vysokoškolských študentov a mladých výskumníkov – doktorandov. Prostredníctvom tohto programu sa podarilo významne nadviazať, rozvinúť a upevniť kontakty v oblasti vedy a vysokého školstva.

V čase podpisu medzishátnej dohody o založení Akcie Rakúsko – Slovensko išlo o významný politický počín, ktorý znamenal prelom v akademickej spolupráci našich krajín. Naším vysokým školám otvoril nemecky hovoriaci akademický svet. Dnes, v čase globalizácie, internacionalizácie a liberalizácie trhu so vzdelaním s dominantným postavením anglofónnych krajín, si už neuvedomujeme, aké veľké očakávania sa vkladali do programu. Pre slovenských študentov, učiteľov a výskumníkov bolo na začiatku 90. rokov veľmi náročné dostať sa do zahraničia, nájsť akademických partnerov, presadiť sa. Konštatujem, že spolupráca slovenských a rakúskych vysokých škôl by bez podpory Akcie Rakúsko – Slovensko nebola v predchádzajúcich rokoch taká intenzívna. Úsilie zakladateľov programu, vytvoriť prostredie pre spoluprácu, porozumenie a dôveru, bolo naplnené.

Akcia Rakúsko – Slovensko sa nevenovala výhradne akademickým mobilitám. Vďaka spolupráci SAIA, ktorá administruje program od jeho začiatku, národných rektorských konferencií Rakúska a Slovenska, obchodných a priemyselných komôr a rezortných ministerstiev oboch krajín sa podarilo pri príležitosti 10. výročia programu zorganizovať konferenciu o spoločných diplomoch. V roku 2003 išlo o prvý významný pokus na Slovensku otvoriť diskusiu o novom bolonskom nástroji na podporu medzinárodnej spolupráce. Skutočnosť, že na konferencii vystúpili predstavitelia hospodárstva a vysokých škôl, medzi nimi aj vtedajší prezident Rakúskej rektorskej konferencie a rektor Viedenskej univerzity a neskorší prezident Európskej asociácie univerzít prof. Dr. Georg Winckler, prezident Slovenskej rektorskej konferencie a rektor Technickej univerzity v Košiciach a autor myšlienky konania konferencie Dr.h.c. prof. Ing. Juraj Sinay, DrSc., a expert Nemeckej rektorskej konferencie pre medzinárodnú spoluprácu Mgr. Christian Tauch, svedčila o zámere organizátorov podporiť tvorbu spoločných študijných programov. Odporúčania a závery, ktoré odzneli na konferencii a boli publikované v zborníku, sú aktuálne aj dnes. Chýbajúce doplnujúce opatrenia pre spoločné študijné programy však stále bránia rozvoju v tejto oblasti.

V mene Slovenskej rektorskej konferencie vyslovujem poďakovanie ľuďom, vďaka ktorým program priniesol výsledky, a to najmä Oľge Šubeníkovej, Dr. Otmarovi Huberovi a Dr. Christophovi Ramoserovi.“

prof. RNDr. Libor Vozár, CSc., prezident Slovenskej rektorskej konferencie a rektor Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, apríl 2012

- d) letné odborné školy v rôznych vedeckých disciplínach,
- e) letné jazykové kurzy slovenského a nemeckého jazyka, tzv. *Sommerkollegs*,
- f) bilaterálne vedecké podujatia (konferencie, sympóziá, kongresy a semináre),
- g) spoločné študentské podujatia (študentské konferencie, semináre),
- h) prednáškové pobyty,
- i) podporu doktorandov,
- j) podporu nových študijných programov,
- k) spoluprácu v oblasti výučby (prednáškové a blokové semináre vedené hosťujúcimi profesormi alebo docentmi; prednášky a semináre musia byť súčasťou riadneho študijného plánu, ďalej spoločné študijné programy, ktorých výsledkom je uznávaný spoločný dvojité diplom v magisterskom štúdiu),
- l) vydávanie spoločných učebných pomôcok a vedeckých publikácií, hlavne ako výsledok spoločného projektu,
- m) vedecké študentské exkurzie,
- n) organizáciu rakúsko-slovenských školení pre doktorandov,
- o) podporu spolupráce mladých výskumníkov (doktorandov a postdoktorandov),
- p) projekty s cieľom pripraviť spoločné bilaterálne, regionálne a európske projekty v oblasti vzdelávania a vedy – maximálne do výšky 5 000 EUR,
- q) bilaterálne projekty s interdisciplinárnym zameraním,
- r) spoločné projekty v rámci programu Akcie Rakúsko – Slovensko, Rakúsko – Česká republika a Rakúsko – Maďarsko,
- s) vypracovanie spoločných študijných programov, ktoré vedú k uznávanému spoločnému diplomu (Joint Degrees, Doppel-diplome),
- t) podporu zvýšenia záujmu o slovenský jazyk v Rakúsku (napr. podpora mladých lektorov slovenského jazyka na rakúskych vysokých školách v trvaní 2 rokov),
- u) podporu odbornej nemčiny (právnická, hospodárska nemčina atď.) na Slovensku,
- v) rozvoj stredného školstva.

„Vedecké poznávanie poháňané zvedavosťou výskumníkov nepozná hraníc. Kolegyne a kolegovia vo vedeckej oblasti stoja každodenne pred výzvou ako vedci stále znovu uvažovať o sebe samých a o svojej vlastnej tvorivej činnosti. Pojmy ako najvyššia vedecká kvalita, inovačný potenciál a trvalosť formujú zázemie celej generácie.

Ako doposiaľ, tak aj po dvadsiatich rokoch, bohatšia o skúsenosti, zohráva bilaterálna spolupráca predovšetkým v oblasti vzdelávania a vo výskume vedúcu úlohu pri etablovaní a posilňovaní vedeckej spolupráce.

Na pozadí Európy regiónov predstavujú iniciatívy ako Akcia Rakúsko – Slovensko popredný príklad subsidiárneho sebaurčenia a vlastnej zodpovednosti. Na úspešný stret s tlakom medzinárodnej konkurencie je potrebná flexibilná a efektívna štruktúra a adekvátny budget.

Za uplynulých 20 rokov poskytovali obe partnerské krajiny oba spomenuté faktory pre úspech v maximálnej možnej miere.

Svoj cieľ, t. j. posilnenie spolupráce medzi Rakúskom a Slovenskom v oblasti vzdelávania a výskumu, Akcia bezpochyby dosiahla.

Z bohatstva, ktoré tvoria vedomosti a skúsenosti oboch kooperačných partnerov, rozmanitým spôsobom profituje veda a spoločnosť ako na Slovensku, tak aj v Rakúsku.“

Mag. Bernhard Plunger,
vedúci Oddelenia pre výskumný servis
a medzinárodné záležitosti Rakúskej
akadémie vied, predseda Riadiaceho grémia
Akcie v rokoch 2010 – 2011, jún 2012

Financovanie Akcie Rakúsko – Slovensko

Rok	Rakúsko	Slovensko	Spolu
1993	175 567 €	58 522 €	234 089 €
1994	322 604 €	117 045 €	439 649 €
1995	351 134 €	117 045 €	468 179 €
1996	285 296 €	95 099 €	380 395 €
1997	207 754 €	103 877 €	311 631 €
1998	211 734 €	105 867 €	317 601 €
1999	188 530 €	94 250 €	282 780 €
2000	190 936 €	95 150 €	286 086 €
2001	211 631 €	92 482 €	304 113 €
2002	189 000 €	94 500 €	283 500 €
2003	190 000 €	96 034 €	289 500 €
2004	194 000 €	98 167 €	291 000 €
2005	203 000 €	103 589 €	304 500 €
2006	161 000 €	79 979 €	294 882 €
2007	171 429 €	86 403 €	257 144 €
2008	89 235 €	89 451 €	178 470 €
2009	100 000 €	100 000 €	200 000 €
2010	100 000 €	100 000 €	200 000 €
2011	100 000 €	100 000 €	200 000 €
2012	100 000 €	100 000 €	200 000 €
spolu	3 742 850 €	1 927 459 €	5 723 519 €

Poznámka:

Údaje uvedené v tabuľke majú informatívny charakter a môžu byť mierne skreslené, keďže v priebehu existencie programu Rakúsko aj Slovensko prešli na spoločnú menu euro v rôznych časoch a zároveň reálnu sumu až do roku 2009 ovplyvňovali rôzne výmenné kurzy. Údaje za roky 1993 – 2002 sú prebrané z publikácie „10 rokov Akcie Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní, 1993 – 2003“.

Následne je príspevok Slovenska v korunách (v rokoch 2003 – 2005 ročne po 4 mil. Sk, od 2006 – 2008 po 3 mil. Sk) od rokov 2003 prepočítaný priemernou hodnotou januárového výmenného kurzu v danom kalendárnom roku, príspevok Rakúska (už v eurách) je prebraný z protokolov zo zasadnutí Riadiaceho grémia Akcie.

Od roku 2009 aj Slovensko vstúpilo do eurozóny, a teda čísla už nie sú prepočítavané, ale odzrkadľujú reálny príspevok do programu.

Spolupráca vysokých škôl

V rokoch 1993 až 1999 boli podporované projekty zamerané najmä na nadviazanie spolupráce medzi slovenskými a rakúskymi vysokými školami a výskumnými pracoviskami, rozbehnutie spoločného výskumu, letné odborné školy, vydávanie spoločných publikácií a učebníc, prednáškové pobyty hostujúcich profesorov, lektorov, organizovanie študentských odborných exkurzií a pod. V oblasti základného a stredného školstva to bola podpora prípravy a vydania učebníc nemeckého jazyka, podpora nových študijných odborov, ako aj seminárov pre multiplikátorov. Počas prvých siedmich rokov riadiace grémium posudzovalo 990 projektov (priemerne 140 predložených projektov ročne), z ktorých bola schválená finančná podpora 557 projektom (priemerne 80 projektov ročne). Najväčší počet projektov bol podaný v roku 1996 (188 projektov), v tomto roku bol schválený aj najväčší počet projektov (109).

Nasledujúcich sedem rokov sa počet predložených projektov skoro trojnásobne znížil, v rokoch 2000 až 2006 bolo predložených 392 projektov (priemerne 56 projektov ročne), z toho bolo 230 projektov schválených (priemerne 33 projektov ročne). Od roku 2008 počet predložených projektov výrazne poklesol, priemerne 14 projektov ročne, z toho schválených priemerne 7 projektov ročne. Tento pokles počtu projektov súvisel s novými podmienkami pre podávanie projektov. Od roku 2008 je projektová spolupráca zameraná len na mladých výskumníkov, projekty majú za cieľ podporiť kariérny rast doktorandov a postdoktorandov prostredníctvom užšej spolupráce s inými doktorandmi a postdoktorandmi z Rakúska a Slovenska. Projekty by mali byť zamerané na nadviazanie novej vedeckej spolupráce, spoločné aktivity a výmenu skúseností medzi doktorandmi, ktorí sa venujú rovnakej alebo podobnej dizertačnej téme, prípadne spoločné aktivity vedúce k habilitácii. Ďalej sú podporované školenia pre doktorandov a organizovanie letných bilaterálnych jazykových kurzov slovenského a nemeckého jazyka.

Aj takto vyzerala diskusia počas zasadnutia riadiaceho grémia v roku 2005 pri schvaľovaní projektov a štipendií (zľava: Mag. B. Plunger, člen, Rakúska akadémia vied; prof. K. Flórián, člen, Technická univerzita v Košiciach; O. Šubeníková, riaditeľka programu, SAIA, n. o.; Dr. Ch. Ramoser, predseda, Spolkové ministerstvo školstva, vedy a kultúry; Mgr. J. Vargová, členka, Ministerstvo školstva SR; doc. K. Jelemenský, člen, Slovenská technická univerzita v Bratislave).

Projektová podpora v číslach

Rok	Podané projekty	Schválené projekty
1993	109	66
1994	129	62
1995	140	92
1996	188	109
1997	147	79
1998	148	78
1999	129	66
2000	63	39
2001	81	48
2002	55	31
2003	50	26

Rok	Podané projekty	Schválené projekty
2004	64	28
2005	44	29
2006	35	23
2007	18	13
2008	12	1
2009	23	10
2010	11	9
2011	9	7
2012*	5	4
spolu	1 460	820

* Rok 2012 obsahuje len predbežné čísla za 1. polrok.

Na slovenskej strane mala najväčší počet schválených projektov Univerzita Komenského v Bratislave (211), ako druhá je Slovenská akadémia vied s počtom schválených projektov 157 a tretou v poradí s najvyšším počtom schválených projektov je Slovenská technická univerzita v Bratislave. S počtom 52 schválených projektov by sa na štvrtom

mieste umiestnila Technická univerzita v Košiciach. Na rakúskej strane najviac projektov – 196 získala Viedenská univerzita (Universität Wien), po nej nasleduje Technická univerzita vo Viedni (Technische Universität Wien; 120) a ako tretia v poradí je Univerzita Karla Franzensa v Grazi (Karl-Franzens-Universität Graz; 53).

Zapojenie rakúskych inštitúcií do projektovej spolupráce, 1993 – 2012

Vysoká škola/organizácia v Rakúsku	Schválené projekty
Akadémia výtvarných umení vo Viedni	1
Diplomatická akadémia vo Viedni	7
Ekonomická univerzita vo Viedni	44
Hutnícka univerzita v Leobene	21
Univerzita v Innsbrucku	41
Lekárska univerzita v Grazi	4
Lekárska univerzita v Innsbrucku	2
Lekárska univerzita vo Viedni	2
Rakúska akadémia vied	7
Rakúsky ústav pre východnú a juhovýchodnú Európu	13
Univerzita v Salzburgu	22
Technická univerzita v Grazi	48
Technická univerzita vo Viedni	120
Univerzita J. Keplera v Linzi	41
Univerzita Karla Franzensa v Grazi	53
Univerzita múzických umení v Grazi	3
Univerzita múzických umení vo Viedni	7
Univerzita pôdohospodárskych vied vo Viedni (BOKU)	47
Univerzita pre užitočné umenie vo Viedni	4
Univerzita v Klagenfurte	12
Univerzita veterinárskeho lekárstva vo Viedni	13
Viedenská univerzita	196
Výskumné centrum Seibersdorf	8
Vysoká odborná škola – Burgenland GmbH	2
Vysoká odborná škola – Wiener Wirtschaft	2
Vysoká odborná škola Campus Viedeň	2
Vysoká škola hudobná „Mozarteum“ Salzburg	5
ostatné	93
spolu	820

* Tabuľka obsahuje údaje za projekty vrátane
predbežných čísel za 1. polrok 2012.

Zapojenie slovenských inštitúcií do projektovej spolupráce, 1993 – 2012

Vysoká škola/organizácia zo Slovenska	Schválené projekty
Academia Istropolitana Nova v Svätom Jure	2
Academia Istropolitana v Bratislave	10
Ekonomická univerzita v Bratislave	51
Prešovská univerzita v Prešove	17
Slovenská akadémia vied	157
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre	15
Slovenská technická univerzita v Bratislave	110
Štátny pedagogický ústav v Bratislave	13
Technická univerzita v Košiciach	52
Technická univerzita vo Zvolene	11
Trnavská univerzita v Trnave	6
Univerzita Cyrila a Metoda v Trnave	5
Univerzita Komenského v Bratislave	211
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre	24
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici	23
Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach	24
Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach	15
Vysoká škola múzických umení v Bratislave	6
Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave	7
Žilinská univerzita v Žiline	17
ostatné	44
spolu	820

* Tabuľka obsahuje údaje za projekty vrátane
predbežných čísel za 1. polrok 2012.

Najviac projektov bolo schválených v oblasti prírodných vied (205), na druhom mieste bolo 196 projektov z oblasti technických vied, ďalej nasledovali spoločenské vedy (166). Silné zastúpenie mali aj sociálne a ekonomické vedy – 98 schválených projektov. Celkom 55 projektov bolo v oblasti medicíny a 33 projektov z pedagogiky.

K vysokému záujmu o podávanie projektov v rámci Akcie prispela jeho flexibilita a jednoduchosť z administratívneho hľadiska. Projekty sa mohli podávať 4-krát ročne, resp. v súčasnosti 3-krát, a doba od podania projektu po oznámenie výsledkov nepresiahla dva – tri mesiace.

Rozdelenie projektov podľa vedných disciplín

Vedná oblasť	Počet schválených projektov
spoločenské vedy	166
právo	19
medicína	55
prírodné vedy	205
pedagogika	33
sociálne a ekonomické vedy	98
technické vedy	196
iné	48
spolu	820

* Tabuľka obsahuje údaje za projekty vrátane predbežných čísel za 1. polrok 2012.

V prvých rokoch sa kládol dôraz aj na prípravu mladých ekonómov pre podmienky trhového hospodárstva. Od roku 1993 „Akcia“ finančne podporovala organizovanie „Letnej školy pre ekonómov“ pod vedením Univ. Prof. Mikuláša Luptáčika z Technickej univerzity vo Viedni (Technische Universität Wien), neskôr z Ekonomickej univerzity vo Viedni (Wirtschaftsuniversität Wien). Prvá letná škola sa konala v dňoch 6. až 25. septembra 1993 v Bratislave v spolupráci s Academiou Internationalou. Ďalšie letné školy sa konali na slovenskej strane v spolupráci s Ekonomickou univerzitou a aj Ekonomickým ústavom SAV v Bratislave. „Akcia“ finančne podporila 7 letných škôl. Letná škola mala každý rok inú hlavnú tému, bola medzinárodná, prednášali na nej odborníci z Rakúska, Nemecka, Talianska, Slovenska a pod. Na letnej škole sa pravidelne zúčastňovalo 25 študentov vyšších ročníkov zo Slovenska, Poľska, Rakúska, Bulharska, Rumunska, Ukrajiny a pod.

Pre stovky slovenských študentov boli v prvých rokoch tiež veľmi dôležité návštevy rakúskych vysokých škôl a rôznych zariadení v rámci študentských odborných exkurzií, ktoré boli spočiatku jednosmerné zo Slovenska do Rakúska, postupne sa tento charakter jednosmernosti vytrácal a nasledovali projekty s bilaterálnymi exkurziami – rakúski študenti mali zabezpečený program partnerskou inštitúciou na Slovensku a slovenskí študenti vycestovali na exkurziu v súlade s programom, ktorý pripravila partnerská rakúska inštitúcia.

V rokoch 1993 až 1996 Akcia podporila aj viacero prednáškových pobytov rakúskych profesorov na slovenských vysokých školách. Niekoľko vybraných príkladov z prvých dvoch rokov:

- Univ. Docent Dr. Peter Fidler z Univerzity v Innsbrucku (Universität Innsbruck) prednášal „Dejiny umenia“ v zimnom semestri 1993/94 na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave,
- Univ. Prof. Dr. Peter Kampits z Inštitútu filozofie Viedenskej univerzity (Universität Wien, Institut für Philosophie) mal blokové prednášky v zimnom semestri 1993/94 na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici,
- Univ. Prof. Dr. Peter Fischer a Univ. Prof. Dr. Gerhard Hafner prednášali v zimnom semestri 1993/94 „Európske právo“ na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave.

V roku 1994 prednášali na slovenských vysokých školách nasledujúci rakúski profesori:

- Univ. Prof. Dr. Walter Sertl z Univerzity Johanna Keplera v Linzi (Johannes Kepler Universität) od roku 1994 prednášal „Nové predpisy pre európske účtovníctvo“ na Ekonomickej univerzite v Bratislave. Prof. Sertl pomáhal budovať na Ekonomickej univerzite nemeckofónne štúdium v spolupráci s doc. Danušou Liškovou, CSc. Akcia podporovala jeho činnosť na Ekonomickej univerzite až do roku 2000. Gestorom na slovenskej strane bol prof. Ing. Michal Fendek z Ekonomickej univerzity.

- na Ekonomickej univerzite v roku 1994 prednášali aj ďalší odborníci z Rakúska – Univ. Prof. Dr. Peter Steiner, Univ. Prof. Dr. Adolf Stepan a Univ. Prof. Dr. Ernest Kulhavy,
- na Ekonomickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici prednášal Univ. Prof. Dr. Josef Mugler z Ekonomickej univerzity vo Viedni (Wirtschaftsuniversität Wien),
- na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave prednášal „Rakúsky právny systém a právnická terminológia“ Univ. Prof. Dr. Peter Doralt z Výskumného inštitútu pre stredo- a východoeurópske

hospodárske právo Ekonomickej univerzity vo Viedni (Forschungsinstitut für mittel- und osteuropäisches Wirtschaftsrecht der Wirtschaftsuniversität Wien).

V prvých rokoch Akcie boli tiež podporované projekty zamerané na otvorenie nových kurzov. Jedným z nich bol napríklad aj projekt „Výchova k demokracii, k tolerancii, ľudské práva a sloboda“, ktorý viedla Mgr. Viera Koganová, CSc., z Katedry humanitných vied Ekonomickej univerzity v Bratislave v spolupráci s Dr. Hannesom Tretterom z Boltzmanovho inštitútu pre ľudské práva vo Viedni

Univ. Prof. Mikuláš Luptáčík pôsobí na Ústave pre peňažnú a finančnú politiku Ekonomickej univerzity vo Viedni. Je rakúskym občanom, narodil sa však na Slovensku. Po ukončení Vysokej školy ekonomickej v Bratislave (súčasná Ekonomická univerzita) v roku 1966 získal doktorát na Technickej univerzite vo Viedni v roku 1976 a habilitoval sa v odbore „Operačný výskum a matematická ekonómia“ na Technickej univerzite vo Viedni v roku 1982. Od roku 1999 je riadnym profesorom Ekonomickej univerzity vo Viedni. Od 1. 7. 2003 je okrem toho riaditeľom prestížneho Ústavu priemyselných odvetví vo Viedni. M. Luptáčík udržuje od roku 1990 intenzívne kontakty so Slovenskom. Obetavo sa angažuje v tom, aby sa na Slovensku ekonomická veda rozvinula na úroveň vyspelých krajín. Pôbil ako člen vedeckej rady Ekonomickej univerzity a je členom vedeckej rady medzinárodného časopisu „Operations-Research-Spektrum“. Do slovenčiny preložil z nemčiny knihu B. Felderera a S. Homburga „Makroekonómia a nová makroekonómia“ (vyd. Elita 1995). Významná časť jeho aktivít na Slovensku sa týkala vzniku a činnosti študijného zamerania „Ekonomická a finančná matematika“ na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave. V jeho myšlienke organizovať letné odborné školy pre študentov ekonómie krajín strednej a východnej Európy v Bratislave ho podporil Dr. Othmar Huber, vedúci oddelenia pre zahraničné styky univerzít Spolkového ministerstva pre vedu a výskum Rakúskej republiky. Po novembri 1989 neexistovala na Slovensku ekonomická odborná literatúra. Práve letná odborná škola ekonómie mala pomôcť študentom pochopiť modernú ekonómiu, umožniť študentom vypočuť si prednášky renomovaných ekonómov. Študenti, ktorí absolvovali letnú školu, tvrdili, že počas dvoch týždňov sa naučili viac ako za celý akademický rok. Prednášky boli plánované na celý deň a večer sa museli študenti pripravovať na nasledujúci deň. K jedným z prvých absolventov letnej školy patrí aj profesor finančnej ekonómie Ľuboš Pástor, ktorý pôsobí od roku 2005 na Chicagskej univerzite, jednej z najlepších výskumných univerzít sveta. Od roku 2006 je Ľ. Pástor členom redakčných rád pre tri špičkové svetové časopisy v oblasti finančnej ekonómie „Journal of Finance“, „Journal of Financial Economics“, „Review of Financial Studies“. Ľuboš Pástor začal vysokoškolské štúdium na Univerzite Komenského, odkiaľ v roku 1994 odišiel na študijný pobyt do USA. Financie študoval do roku 1999 na Wharton School v Pensylvánii. Na základe jeho dizertačnej práce, publikovanej v roku 2000 v Journal of Finance, dostal pracovné ponuky od viacerých univerzít (Chicago, MIT, Yale, Columbia atď.). Rozhodol sa pre Chicago.

(Ludwig Boltzmann Institut für Menschenrechte in Wien). Projekt trval dva roky (1995 a 1996) a v jeho závere bola vydaná učebnica „Výchova k demokracii, k tolerancii, k ľudským právam a slobode“. Na učebnici na slovenskej strane spolupracovali odborníci z politológie, filozofie, práva a histórie: prof. Kusý, doc. Leška, Dr. Koganová, Dr. Závacká, Dr. Mešežnikov a Dr. Jablonický. Dve kapitoly boli prevzaté od rakúskych autorov a preložené do slovenčiny.

V roku 1996, na rozdiel od ostatných rokov, riadiace grémium podporilo výnimočne projekty zamerané na nákup odbornej literatúry pre novovzniknutý Ústav judaistiky Univerzity Komenského v Bratislave, nákup odbornej literatúry pre knižnicu Academie Istropolitana Nova, nákup odbornej literatúry pre knižnicu Lekárskej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, ako aj pre knižnicu Technickej univerzity v Košiciach. Okrem toho v roku 1996 bol podporený projekt na zriadenie učební významných rakúskych ekonómov na Ekonomickej univerzite v Bratislave a zriadenie multimediálnej miestnosti pre študentov na Pedagogickej fakulte v Prešove (vtedy súčasť Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, v súčasnosti Prešovskej univerzity v Prešove).

Finančne podporený bol aj ďalší zaujímavý projekt v rokoch 2004 až 2006 s názvom

„Škola rakúskeho práva v Bratislave so zameraním na občianske, obchodné a hospodárske právo“, ktorý mal za cieľ vybudovať nový študijný program na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Toto štúdium otvorila v letnom semestri 2004 právnická fakulta v spolupráci s Výskumným inštitútom pre stredo- a východoeurópske hospodárske právo (FOWI), ktorý bol založený začiatkom deväťdesiatych rokov na Ekonomickej univerzite vo Viedni (Wirtschaftsuniversität Wien) a vedený pánom prof. Dr. Petrom Doraltom. Dovoľujem si uviesť citát z projektu: „Úplné otvorenie hraníc v súvislosti s prístupom Slovenska k Európskej únii vytvorí integrovaný hospodársky priestor a potreba dvojязыčne vzdelaných právničiek a právnikov, ktorí budú ovládať aspoň základy práva druhého štátu, rýchlo porastie. Študenti nového študijného programu získajú základy rakúskeho súkromného práva so zreteľom na najnovší vývoj od prístupu Rakúska k Európskej únii. Ťažisko výučby je v oblasti rakúskeho občianskeho práva (všeobecná časť, záväzkové právo, vecné právo), rakúskeho obchodného práva, rakúskeho práva obchodných spoločností, rakúskeho práva cenných papierov, rakúskeho civilného procesu a rakúskeho insolvenčného práva.“ Na Právnickej fakulte Univerzity Komenského boli do projektu zapojené doc. JUDr. Mária Patakyová, PhD., a doc. JUDr. Lucia Žitňanská, PhD., na rakúskej

Odvzdávanie počítačových učební pomenovaných po významných rakúskych ekonómoch, Ekonomická univerzita, december 1996 (v popredí Dr. Othmar Huber, rakúske Spolkové ministerstvo pre vedu a výskum a napravo prof. Zlatica Ivaničová, CSc., prorektorka pre zahraničné styky Ekonomickej univerzity v Bratislave).

strane koordinovala projekt Univ. Asist. Dr. Ivana Bučková. Je potešiteľné, že študijný program na Právnickej fakulte UK v Bratislave pokračuje aj v súčasnosti už bez finančnej podpory programu Akcia.

Spolupráca so zreteľom na základné a stredné školstvo

V rokoch 1994 až 2001 sa mohli o finančné prostriedky uchádzať aj stredné školy, prípadne výskumné ústavy zamerané na základné a stredné školstvo. Na rakúskej strane v programe finančne participovalo rakúske Spolkové ministerstvo pre školstvo a kultúru prostredníctvom svojej organizácie KulturKontakt so sídlom vo Viedni. KulturKontakt v roku 1994 zriadilo Spolkové ministerstvo pre školstvo a kultúru s cieľom podporovať rozvoj spolupráce v oblasti základného a stredného školstva a kultúry s krajinami strednej a východnej Európy. KulturKontakt mal v rokoch 1994 až 2001 v riadiacom grémiu aj svojho zástupcu.

V oblasti základného a stredného školstva boli podporené projekty zamerané najmä na tvorbu učebníc nemeckého jazyka pre začiatočníkov a študijné programy nemeckého jazyka pre začiatočníkov. Partnermi v týchto projektoch boli PhDr. Šarlota Pavlíková, Štátny pedagogický ústav v Bratislave, a Dr. Robert Saxer z Inštitútu germanistiky Univerzity v Klagenfurte. Ďalej boli podporované projekty zamerané na prestavbu študijných plánov stredných škôl (Obchodná akadémia v Bratislave v spolupráci s Obchodnou akadémiou vo Viedni – Bundeshandelsakademie und Bundeshandelsschule Wien). Okrem toho boli podporené tematické exkurzie učiteľov a študentov stredných škôl, spolupráca stredných škôl a pod.

Program Akcia pravidelne od roku 1994 až do roku 2006 finančne podporoval aj organizovanie kongresov učiteľov nemeckého jazyka základných, stredných a vysokých škôl na Slovensku. V uvedenom období sa konalo 8 kongresov.

Dizertačné siete „doktorandské dvojčky“

Od roku 2003 boli v rámci programu vytvorené nové možnosti pre doktorandov „Štipendiá pre doktorandskú sieť“. Štipendiá boli určené pre „doktorandské dvojčky“, jedného slovenského doktoranda alebo doktorandku a jedného rakúskeho doktoranda alebo doktorandku, ktorí pracovali na rovnakej dizertačnej práci. Okrem štipendií mohla „doktorandská sieť“ získať finančné prostriedky na stretnutia školiteľov a finančnú podporu na vydanie spoločnej dizertačnej práce. V roku 2003 získala finančnú podporu dizertačná dvojčka v zložení Ing. Petra Dittéová a Ing. Michal Kaliňák z Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave a Mag. rer. nat. Wolfgang Franz Mutschlechner z Ústavu mikrobiológie Univerzity v Innsbrucku (Institut für Mikrobiologie der Universität Innsbruck) pod vedením školiteľov prof. RNDr. Ľudovíta Varečku, DrSc., z Katedry biochémie a mikrobiológie Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave a Univ. Prof. Wolfganga Burgstallera z Ústavu mikrobiológie Univerzity v Innsbrucku. V rokoch 2005 až 2006 bola podporená tiež dizertačná sieť v zložení Ing. Alžbeta Podstavská, doktorandka Strojníckej fakulty Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, a Claus Pröglhöf, doktorand na Technickej univerzite vo Viedni (Technische Universität Wien), pod vedením školiteľov prof. Ing. Bohumíra Beťka, PhD., a Univ. Prof. Dipl. Ing. Dr. Techn. Ardeschira Mahdavi.

Letné bilaterálne jazykové kurzy (Sommerkollegs)

V prípade „Sommerkollegs“ ide o bilaterálne jazykové kurzy, v rámci ktorých sa rakúski študenti učia jazyk vybranej krajiny a zároveň študenti tej-ktorej krajiny sa učia po nemecky. S myšlienkou organizovať tieto kurzy prišiel Dr. Othmar Huber v roku 1992. Chcel podnietiť záujem Rakúšanov o jazyky a kultúru v krajinách strednej a východnej Európy a prostredníctvom jazyka zvýšiť ich záujem aj o študijné pobyty v týchto krajinách. Prvé letné bilate-

rálne jazykové kurzy sa uskutočnili už v roku 1992 v Maďarsku a Českej republike. Na Slovensku sa podarilo zorganizovať prvý kurz až v roku 1999. Dovtedy nebolo možné uskutočniť slovensko-nemecké kurzy pre nezáujem zo strany rakúskych študentov.

V týchto bilaterálnych kurzoch sa študenti učia jazyk druhej krajiny. Úroveň znalosti jazyka druhej krajiny by mala byť na rovnakej úrovni všetkých účastníkov kurzu, aby sa predišlo tomu, že vo voľnom čase budú všetci hovoriť len po nemecky a druhý jazyk sa vôbec nebude prehľbovať. Voľný čas je organizovaný spoločne s cieľom precvičenia jazykových znalostí získaných počas vyučovania. Od účastníkov sa v súčasnosti očakáva aj vlastný finančný príspevok, ktorý má čiastočne pokryť náklady na organizáciu letnej školy.

Prvé dvojtýždňové letné jazykové kurzy nemeckého jazyka pre Slovákov a slovenského jazyka pre Rakúšanov s finančnou podporou Akcie zorganizovala v lete 1999 a v lete 2000 rakúska lektorka nemeckého jazyka Mag. Gabrielle Bauer, ktorá pôsobila na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre. V roku 2003 riadiace grémium schválilo finančnú podporu na organizovanie letného bilaterálneho kurzu na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici pod vedením Mgr. Mareka Ľuptáka v spolupráci s Univerzitou pôdohospodárskych vied vo Viedni (BOKU). V organizovaní bilaterálnych jazykových kurzov pokračovala doc. PhDr. Danuša Lišková, CSc., na Ekonomickej univerzite v Bratislave v rokoch 2005 a 2006 a kurz nemeckého jazyka pre slovenských účastníkov bol zameraný na ekonomickú terminológiu. V roku 2007 rakúska lektorka Mag. Verena Paar v rámci projektu „BOKU goes EAST“ s finančnou podporou Akcie organizovala v Nitre v spolupráci s Mag. Margaritou Calderón-Peter Univerzity pôdohospodárskych vied vo Viedni dvojtyždňový bilaterálny jazykový kurz pre slovenských a rakúskych záujemcov. V rokoch 2009 a 2010 získal finančné prostriedky z Akcie na zabezpečenie rakúsko-slovenského

jazykového kurzu Mag. Norbert Conti, rakúsky lektor na Prešovskej univerzite v Prešove. V roku 2011 sa dvojtyždňový kurz nemeckého a slovenského jazyka vrátil opäť do Nitry. Kurz organizovala nová rakúska lektorka nemeckého jazyka Gudrun Mücke na Univerzite Konštantína Filozofa v spolupráci s Univerzitou pôdohospodárskych vied vo Viedni (BOKU).

Štipendiá Akcie

Štipendiá Akcie boli v prvých rokoch určené študentom vysokých škôl na semestrálne, resp. ročné študijné pobyty na vysokých školách a doktorandom a mladým vedeckým pracovníkom na výskumné pobyty na vysokej škole alebo na vybranom výskumnom pracovisku. Okrem toho boli slovenským študentom a doktorandom k dispozícii aj štipendiá na letné jazykové kurzy nemčiny v Rakúsku a Rakúšanom na kurz slovenského jazyka Studia Academica Slovaca v Bratislave. Najväčší počet štipendijných mesiacov (281) získalo 28 slovenských študentov, doktorandov a mladých výskumných pracovníkov v akademickom roku 1994/1995. V rokoch 1997 až 2000 v kategórii štipendií na študijné a výskumné pobyty Riadiace grémium Akcie vyčlenilo finančné prostriedky na 90 štipendijných mesiacov ročne a 10 mesiacov na letné jazykové kurzy. Pri príležitosti 10. výročia programu

Asistentka programu Akcia Rakúsko – Slovensko Mgr. Anikó Zsemleyová informuje študentov o podmienkach štipendií.

Aj málo môže znamenať veľa

„V súčasnosti iste nikto nepochybuje o význame medzinárodnej spolupráce v oblasti vedy a výskumu. V rámci Európy sa vedeckí pracovníci rôznych krajín spájajú a súťažia o veľké európske projekty, ktoré napomáhajú získavať špičkové vedecké výsledky. Veľké medzinárodné projekty však nie sú jedinou formou ako skvalitňovať výsledky vedeckého výskumu, najmä ak ide o motiváciu mladých vedeckých pracovníkov. Menšie projekty, ktoré umožňujú aktívnu účasť doktorandov či postdoktorandov, môžu veľmi pozitívne ovplyvniť ich orientáciu vo výskume a odštartovať ich ďalšiu vedeckú kariéru. Aj tento rozmer majú aktivity programu Akcia Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní. Spolupráca ústavov Slovenskej akadémie vied s výskumnými inštitúciami v susednom Rakúsku je široká. V ostatných rokoch absolvovali výskumné pobyty na báze štipendií Akcie Rakúsko – Slovensko desiatky doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov SAV z rôznych vedných oblastí. S projektmi v rámci Akcie mám aj osobné skúsenosti. Našmu laboratóriu z Ústavu experimentálnej endokrinológie SAV sa dvakrát podarilo získať v rámci Akcie malý projekt, ktorý znamenal veľa. Projekt výrazne podporil existujúcu spoluprácu s rakúskym pracoviskom v oblasti lekárskeho výskumu a stimuloval pracovníkov laboratória. Dobrá pracovná atmosféra a zaujímavé vedecké poznatky, ktoré sme spoločne získali boli podnetné pre obidve zúčastnené strany. Následne prejavil záujem o vedu na Slovensku mladý pracovník rakúskeho kolektívu, ktorý absolvoval dlhodobý výskumný pobyt v našom laboratóriu na Ústave experimentálnej endokrinológie SAV, a to opäť s podporou štipendia Akcie Rakúsko – Slovensko.“

*prof. PharmDr. Daniela Ježová, DrSc.,
podpredsedníčka Slovenskej akadémie vied
pre vzdelávanie a doktorandské štúdium,
máj 2012*

v roku 2003 riadiace grémium schválilo slovenským uchádzačom 130 štipendijných mesiacov na študijné a výskumné pobyty (41 osôb) a 20 štipendijných mesiacov na letné jazykové kurzy nemčiny v Rakúsku.

Od akademického roku 2003/2004 sa štipendijný program rozšíril o 1-mesačné štipendia pre vysokoškolských učiteľov a výskumných pracovníkov do 45 rokov, ako aj o štipendia pre bývalých štipendistov Akcie. Štipendia pre študentov boli ohraničené len na študentov posledného alebo predposledného ročníka štúdia na vysokej škole (4., 5. alebo 6. ročník). V žiadosti museli študenti uviesť tému svojej diplomovej alebo dizertačnej práce a štipendijný pobyt musel súvisieť s témou práce. V roku 2003 sa zmenili podmienky aj pre uchádzačov o letné jazykové kurzy nemčiny. O štipendia sa mohli uchádzať len germanisti vysokých škôl mimo Bratislavy.

Zásadná zmena štipendijného programu sa udiala od roku 2008, keď boli zrušené štipendia pre študentov vysokých škôl. Od roku 2008 boli otvorené štipendijné programy len pre doktorandov v rozsahu 1–4 mesiacov a 6-mesačné štipendijné pobyty pre postdoktorandov.

Od roku 2008 boli zrušené aj štipendia pre vysokoškolských učiteľov a výskumných pracovníkov. V rámci kategórie 1-mesačných štipendií pre vysokoškolských učiteľov a výskumných pracovníkov získalo v rokoch 2003 až 2007 štipendium 45 Slovákov a 2 Rakúšanov. Štipendia na letné jazykové kurzy zostali v štipendijnej ponuke, ale zmenili sa podmienky. Každý rok boli vypísané štipendia pre iný odbor (ekonómia, prírodné vedy a medicína, technické vedy, humanitné vedy a pod.)

V roku 2009 si Akcia pripomenula 20. výročie pádu „železnej opony“. Riadiace grémium pri tejto príležitosti vypísalo výnimočný štipendijný program – „Jubilejné štipendia“ pre vysokokvalifikovaných postdoktorandov. O štipendia na 6-mesačné výskumné pobyty

vo výške 2000 EUR mesačne sa uchádzalo 34 záujemcov, prevažná väčšina zo Slovenska (33). Štipendium získalo 12 Slovákov a jeden Rakúšan.

Od roku 2010 Riadiace grémium Akcie opäť upravilo štipendijný program a vymedzila sa podpora v rámci nasledujúcich kategórií:

- Štipendiá pre diplomantov (1–3 mesiace) – umožnia študentom využívať pri príprave svojej diplomovej práce aj zdroje v partnerskej krajine, a takto dosiahnuť lepšiu kvalitu svojej práce,
- Štipendiá Ernsta Macha Akcie Rakúsko – Slovensko pre doktorandov zo Slovenska, resp. Výskumné štipendiá Akcie pre doktorandov z Rakúska (3–6 mesiace) – poskytujú priestor využívať pri príprave dizertačnej práce aj zdroje v partnerskej krajine,
- Štipendiá pre postdoktorandov na výskumný pobyt (3–6 mesiacov) pre vysokokvalifikovaných postdoktorandov,
- Štipendiá na letné jazykové kurzy (maximálne 1 mesiac).

Štipendiá Akcie 1993 – 2012: štipendisti zo Slovenska

	Študijné a výskumné pobyty (študenti, doktorandi, mladí výskumní pracovníci, VŠ učitelia)			Letné jazykové kurzy (študenti a doktorandi)	
	podané	schválené	mesiace	podané	schválené
1993	81	51	133	61	18
1994	108	28	281	105	13
1995	118	28	112	125	13
1996	60	25	100	65	12
1997	54	26	90	36	10
1998	60	27	90	36	10
1999	62	30	90	60	10
2000	66	24	90	26	10
2001	61	37	130	54	20
2002	49	27	90	52	10
2003	79	57	146	25	20
2004	123	55	171	33	10
2005	76	41	120	18	7
2006	56	40	106	32	8
2007	39	26	106	29	10
2008	14	12	56		
2009	48	22	103	36	16
2010	46	38	150	40	24
2011	57	39	141	140	40
2012 *	29	19	87	98	21
spolu	1 286	652	2 392	1071	282

* Rok 2012 obsahuje len predbežné čísla za 1. polrok.

Štipendiá Akcie 1993 – 2012: štipendisti z Rakúska

	Študijné a výskumné pobyty (študenti, doktorandi, mladí výskumní pracovníci, VŠ učitelia)			Letné jazykové kurzy (študenti a doktorandi)	
	podané	schválené	mesiace	podané	schválené
1993	3	3	8	1	1
1994	3	3	16	0	0
1995	5	5	19	0	0
1996	21	2	9	0	0
1997	7	1	2	0	0
1998	1	5	20	0	0
1999	2	1	5	2	2
2000	3	2	8	3	3
2001	1	2	10	1	1
2002	2	1	8	2	2
2003	2	2	8	4	4
2004	6	2	8	7	7
2005	9	7	26	12	10
2006	12	3	15	7	7
2007	1	8	12	6	2
2008	2	1	4		
2009	3	1	4	6*	3
2010	1	1	1	9*	7
2011	0	0	0	15*	3
2012**	2	1	4	14*	4
spolu	84	50	183	75	52

* Relatívne vysoké počty uchádzačov v rokoch 2009 – 2011 v porovnaní so schválenými štipendiami sú spôsobené najmä formálnymi nedostatkami žiadostí (išlo najmä o slovenských uchádzačov, ktorí si v on-line systéme podali žiadosť v nesprávnej kategórii určenej pre rakúskych uchádzačov).

** Rok 2012 obsahuje len predbežné čísla za 1. polrok.

Dôležité medzníky v živote Akcie

Program Akcia Rakúsko – Slovensko bol pravidelne každých päť až šesť rokov vyhodnocovaný (spravidla ku koncu programového obdobia) a na základe odporúčaní odborníkov bol v súlade s požiadavkami vysokých škôl a výskumných pracovísk upravovaný. Napríklad v prvom programovom období boli projekty zamerané najmä na vytváranie kontaktov v oblasti vzdelávania a výskumu, krátke návštevy zástupcov vysokých škôl a výskumných ústavov za účelom rozbehnutia projektu, na organizovanie letných odborných škôl, bilaterálne vedecké podujatia (semináre, konferencie a pod.), prednáškové pobyty hosťujúcich profesorov, vydávanie publikácií zo spoločných podujatí, exkurzie študentov a iné. V oblasti základného a stredoškolského vzdelávania to boli najmä učebnice nemeckého jazyka, nové študijné plány, semináre pre učiteľov, ako aj ďalšie aktivity.

Každé programové obdobie malo svoje priority. V rámci súčasného 4. obdobia sa podporujú najmä aktivity zamerané na podporu mladých výskumných pracovníkov, prípravu doktorandov a jazykové vzdelávanie (napr. aj prostredníctvom bilaterálnych letných kurzov slovenského a nemeckého jazyka „Sommerkollegs“).

K rozvoju smerovania Akcie však významne prispeli aj ďalšie podujatia, ktoré Akcia podporila.

Konferencia „Kritický pohľad na uplynulé roky – stanovenie cieľov do budúcnosti“ (1996)

V roku 1996 začali prípravné práce na vytýčení stratégie a hlavných cieľov programu Akcia v rokoch 1997 – 2001. V dňoch 19. až 21. mája 1996 sa konala v Banskej Bystrici konferencia „Kritický pohľad na uplynulé roky – stanovenie cieľov do budúcnosti“. Jej cieľom bolo na

„Pre mladé demokracie, ako je to v prípade Slovenska, má spolupráca nielen odborný charakter, ale prináša so sebou aj iný spôsob myslenia. Preto spoluprácu potrebujeme, preto ešte stále potrebujeme aj pomoc.“

*doc. Ing. Juraj Stern, CSc.,
rektor Ekonomickej univerzity v Bratislave
v rokoch 1994 – 2000*

základe vyhodnotenia doterajšej spolupráce v oblasti vedy a vzdelávania medzi Rakúskom a Slovenskom vypracovať odporúčania, akým spôsobom a s akým zameraním by sa mala rozvíjať spolupráca v rokoch 1997 – 2001.

Konferenciu otvoril štátny tajomník slovenského ministerstva školstva doc. Ondrej Nemček, CSc., a Dr. Raul Kneucker, sekčný šéf rakúskeho Spolkového ministerstva pre vedu, dopravu a umenie. Na konferencii sa zúčastnilo 50 zástupcov rakúskych a slovenských inštitúcií (ministerstiev, zastupiteľských úradov, vysokých škôl, akadémií vied a iných).

Doc. Ľubomír Harach, CSc., a Mária Hrabinská z Ústavu informácií a prognóz školstva prezentovali účastníkom konferencie v slovenskej a nemeckej verzii „Vyhodnotenie programu Akcia Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní“. Autori poslali dotazníky 87 účastníkom projektov Akcie. Riadený rozhovor uskutočnili s 37 osobami z rakúskych a slovenských inštitúcií. Čo do obsahu a formy spolupráce medzi rakúskymi a slovenskými inštitúciami, výsledok analýzy ukázal, že spolupráca v rokoch 1993 až 1996 postupne prechádzala od počiatočných foriem jednosmernej pomoci slovenským inštitúciám k partnerskej spolupráci, ako aj k spoločnému riešeniu výskumných úloh. V niektorých projektoch spolupráca prekročila rámec bilaterálnej spolupráce, projekty začali mať charak-

ter regionálnej, resp. aj európskej spolupráce. Výsledky prieskumu jednoznačne ukázali, že program má svoju opodstatnenosť a významne prispieva nielen k rozvoju výskumnej činnosti na Slovensku, ale je aj obohatením a jedným z impulzov rozvoja výskumnej činnosti v Rakúsku.

Tri pracovné skupiny (technické disciplíny, prírodné vedy a medicína, sociálne a ekonomické disciplíny) v rámci tohto podujatia vypracovali odporúčania pre spoluprácu v nasledujúcich piatich rokoch (1997 – 2001):

- dávať prioritu projektom, ktoré slúžia ako báza pre ďalšiu medzinárodnú spoluprácu (multilaterálne európske projekty),
- naďalej podporovať projekty s cieľom nadväzovania kontaktov,
- zamerať pozornosť na transfer technológií,
- venovať zvýšenú pozornosť využívaniu jedinečných technických zariadení, ktoré sú k dispozícii len v jednej z oboch krajín,
- naďalej podporovať prednáškové pobyty hosťujúcich profesorov,
- podporovať odborné exkurzie študentských skupín,
- naďalej podporovať odborné letné školy,
- podporovať projekty, ktoré sú súčasťou multilaterálnych projektov Európskej únie,
- pokračovať v programe udeľovania štipendií študentom, doktorandom a mladým vedeckým pracovníkom,
- podporiť program návštev rakúskych univerzitných a vedeckých knižníc, vyčleniť finančné prostriedky na nákup odborných časopisov,
- pokračovať v programe vysielania rakúskych lektorov nemeckého jazyka a rakúskej literatúry na slovenské vysoké školy.

„Úloha Rakúska v súčasnosti spočíva aj v budovaní mostov s Európskou úniou. K prioritám patrí rozvoj demokracie.“

Gerhard Kowar, Kultur
Kontakt, Viedeň; člen Riadiaceho grémia
Akcie v rokoch 1996 – 1999

Obsahový audit programov Akcia (2000)

V roku 2000 bol Univ. Prof. Dr. Karl Sander z Viedenskej univerzity (Universität Wien) rakúskym Spolkovým ministerstvom pre vedu a dopravu poverený vypracovaním obsahového auditu programov Akcia, teda Akcie Rakúsko – Slovensko, Akcie Rakúsko – Česká republika, ako aj Akcie Rakúsko – Maďarsko. Na základe jeho odporúčaní prijalo Riadiace grémium Akcie Rakúsko – Slovensko pre roky 2002 – 2006 rozhodnutie preferovať najmä projekty zamerané na podporu mladých vedeckých pracovníkov a k zmenám došlo aj v oblasti štipendijného programu.

Konferencia „Dvojité diplomy – prečo? (Pohľad hospodárstva a vysokých škôl)“ (2003)

Pri príležitosti 10. výročia programu Akcia Rakúsko – Slovensko sa uskutočnila v úzkej spolupráci s rakúskym Spolkovým ministerstvom pre vzdelávanie, vedu a kultúru, slovenským ministerstvom školstva, Slovenskou rektorskou konferenciou a Rakúskou rektorskou konferenciou bilaterálna konferencia „Dvojité diplomy – prečo?“ (Pohľad hospodárstva a vysokých škôl), a to 15. mája 2003 v Bratislave. Na konferencii sa zúčastnilo 99 zástupcov slovenských a rakúskych vysokých škôl, ako aj zástupcovia slovenskej a rakúskej obchodnej komory. SAIA pripravila pri príležitosti 10. výročia prehľadovú publikáciu, v ktorej zmapovala výsledky programu za 10 rokov.

V odbornej časti konferencie vystúpil s úvodnou prednáškou Christian Tauch, odborník na problematiku Bolonského procesu Nemeckej rektorskej konferencie, ktorého prednáška sa zamerala na doteraz nerealizovaný potenciál spoločných diplomov v Európskom vysokoškolskom priestore. Christian Tauch predstavil politické pozadie spoločných diplomov, ktoré sú jedným z najaktuálnejších nástrojov prepojenia vysokoškolských sektorov krajín

Prof. Juraj Sinay otvára konferenciu „Dvojité diplomy – prečo?“ (zľava: prof. Georg Winckler, viceprezident Asociácie európskych univerzít a prezident Rakúskej rektorskej konferencie; Dr. Christoph Ramoser, predseda Riadiaceho grémia Akcie; prof. Juraj Sinay, prezident Slovenskej rektorskej konferencie; prof. Peter Plavčan, riaditeľ Odboru vysokoškolského vzdelávania Ministerstva školstva SR; Christian Tauch, expert Nemeckej rektorskej konferencie na problematiku Bolonského procesu).

zapojených do Bolonského procesu. Okrem toho sa venoval otázkam definovania spoločných diplomov, spôsobu spolupráce na diplomoch, legislatívnemu rámcu, forme diplomov a medzinárodným projektom na podporu tejto formy spolupráce. Spoločné diplomy sú podľa Bruselu nástrojom na zvýšenie európskej dimenzie vo vysokom školstve a majú plnú podporu Európskej komisie. Okrem toho napomáhajú medzinárodnému uznaniu, zaťraktívneniu európskych vysokých škôl. Ako nedostatočné označil legislatívne definovanie, ktoré v mnohých krajinách Európy absentuje vo vysokoškolských zákonoch. Georg Winckler, prezident Rakúskej rektorskej konferencie a viceprezident Asociácie európskych univerzít, informoval o dvojitých diplomoch na rakúskych vysokých školách. Rakúska republika vo vtedy novej vysokoškolskej legislatíve (2002) umožnila udeľovanie skutočných dvojitých diplomov a po tejto stránke by v Rakúsku odvtedy nemala existovať prekážka pre nadviazanie spolupráce. Dvojité diplomy mali byť udeľované predovšetkým v magisterských študijných programoch technických, prírodovedných a ekonomických. Na záver zdôraznil potrebu mechanizmov ECTS, hodnotenia kvality a zvýšených finančných nárokov na predmetné štúdium.

V druhej časti konferencie vystúpili zástupcovia vysokých škôl, ktorí prezentovali pozi-

tívne príklady z praxe pri udeľovaní dvojitých diplomov, zástupcovia obchodných a priemyselných komôr a veľkých, stredných a malých firiem z oboch krajín, ktorí sa vyjadrili k opodstatnenosti dvojitých diplomov z pohľadu zamestnávateľov a pracovného trhu.

Jedným z najzaujímavejších príkladov spolupráce bol študijný program nemeckofónneho štúdia na Ekonomickej univerzite v Bratislave, Univerzite Martina Luthera v Halle a Univerzite Johanna Keplera v Linzi v študijnom odbore Finančný manažment. Uvedené štúdium bolo koncipované ako doplnkové k ponuke študijných programov a špecializácií jednotlivých fakúlt Ekonomickej univerzity v Bratislave, ale začal sa zároveň aktuálne kreovať celouniverzitný študijný program Medzinárodný manažment pre druhý stupeň štúdia, na ktorom by študent po absolvovaní získal dvojité diplom univerzít v Bratislave a Halle. Rovnako zaujímavý bol príklad spolupráce Technickej univerzity vo Viedni a bulharskej Univerzity v Sofii a informácia o situácii na rakúskych odborných školách.

Zástupkyňa Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory vyslovila obavu z úniku mozgov, ktorá sa často skloňovala v slovenskej odbornej a laickej komunite, ale prítomní vyslovili presvedčenie, že táto obava je neopodstatnená. Zástupcovia firiem ako Mobilkom

Austria, Volkswagen Slovensko a Rakúskej obchodnej komory uvítali možnosť rozšírenia spolupráce vysokých škôl v tomto smere a vyslovili presvedčenie o akceptovaní absolventov programov dvojitych diplomov.

S odstupom času treba povedať, že mnoho myšlienok z tejto konferencie je aktuálnych až dodnes a intenzívnejšia spolupráca medzi slovenskými a rakúskymi inštitúciami v oblasti spoločného vzdelávania je aj naďalej želaným cieľom.

Citáty z konferencie „Dvojité diplomy – prečo?“:

„Táto aktivita symbolizuje veľmi dobré susedské vzťahy aj v otázkach vzdelávania a vedy, čo sú oblasti nesmierne dôležité aj v prístupovom procese Slovenskej republiky do Európskej únie. Aj Rada Európy na svojom zasadnutí v Lisabone v roku 2002 po prvýkrát v histórii Európskej únie označila tieto dve oblasti za kľúčové faktory rozvoja ekonomiky.“

prof. Peter Plavčan, CSc., riaditeľ Odboru vysokých škôl Ministerstva školstva SR

„Táto kooperácia však vytvára aj vynikajúci základ pre spoluprácu v multilaterálnych programoch – Slovensko je v rámci programu Central European Exchange Program for University Studies (CEEPUS) už tradične najdôležitejším partnerom rakúskych vysokých škôl.

Tradičné formy spolupráce však už nestačia. Vo formujúcom sa Európskom vysokoškolskom a výskumnom priestore čelíme novým výzvam. V Prahe roku 2001 európski ministri zodpovední za vysoké školy zdôraznili vo svojom komuniké „Na ceste do Európskeho vysokoškolského priestoru“ veľký význam modulov, kurzov a diplomov, ktoré na partnerskej báze ponúkajú inštitúcie z rôznych krajín a ktoré vedú k uznávanému spoločnému diplomu. Svojou konferenciou na tému „Dvojité diplomy – prečo?“ konanou pri príležitosti 10. výročia Akcie Rakúsko – Slovensko v predpolí rokovania Európskej asociácie univerzít v Grazi koncom mája v dôležitej miere prispieva k diskusii o realizácii cieľov bolonského procesu. Zástupcovia univerzít a hospodárskej sféry sa dnes budú zaoberať otázkou, akú nadhodnotu majú pre absolventov tieto nové cezhraničné študijné formy z vedeckého a hospodárskeho hľadiska.“

Barbara Weitgruber, Spolkové ministerstvo pre vedu a výskum Rakúskej republiky

„Dvojité diplomy sú pokusom o prekonanie hraníc. Samozrejme si to vyžaduje veľa úsilia, dvojité diplomy napokon spochybňujú obmedzenia zo strany trhu práce, národných právnych systémov a tradície. Predpokladom zriadenia dvojitych diplomov je dobré zabezpečenie kvality a úzka spolupráca medzi vysokými školami a hospodárskou sférou.

V konečnom dôsledku bude rozhodujúci výsledok. Kvalitní absolventi stoja za úsilie, ktoré si zriadenie dvojitych diplomov vyžaduje. Kvalita absolventov a iba kvalita absolventov môže byť a bude kritériom, podľa ktorého sa budú merať vysoké školy. Dvojitý diplom musí preto poskytnúť viac ako len súčet oboch zúčastnených vysokých škôl.

Akcia Rakúsko – Slovensko rada poskytne podporu pri príprave a zavedení dvojitych diplomov. Vyzyvame preto vysoké školy, aby nám predostreli svoje želania. Týmto spôsobom by chcela Akcia Rakúsko – Slovensko znovu prevziať priekopnícku úlohu tak, ako pri svojom založení v roku 1993.“

Dr. Christoph Ramoser, predseda Riadiaceho grémia Akcie Rakúsko – Slovensko

50. zasadnutie riadiaceho grémia v Košiciach (2005)

Slávnostné 50. zasadnutie riadiaceho grémia sa konalo dňa 28. apríla 2005 na Technickej univerzite v Košiciach, deň pred 1. rakúsko-slovenským vedeckým dňom organizovaným Rakúskymi informačnými centrami pre vedeckú spoluprácu (ASO). Rektor Technickej univerzity prof. Ing. Juraj Sinay, DrSc., udelil Čestnú medailu Technickej univerzity v Košiciach za rozvoj spolupráce medzi Rakúskom a Slovenskom Dr. Christophovi Ramoserovi a Olge Šubeníkovej. Grémium na svojich 50 zasadnutiach v rokoch 1993 až doteraz schválilo štipendiá na študijné a výskumné pobyty v Rakúsku vyše 400 slovenským študentom a doktorandom a 30 rakúskym študentom a doktorandom na pobyty na Slovensku. Grémium rozhodlo o finančnej podpore pre vyše 700 projektov. Od roku 1993 vložilo Rakúsko a Slovensko do programu skoro 4 milióny eur.

Okrúhly stôl „Akcia Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní – stratégia a program spolupráce na obdobie rokov 2008 – 2013“ (2006)

Ďalším medzníkom programu bol 10. november 2006, keď sa v Bratislave uskutočnil okrúhly stôl na tému „Akcia Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní – stratégia a program spolupráce na obdobie rokov 2008–2013“. Za okrúhlym stolom sa stretli zástupcovia oboch ministerstiev, zástupcovia oboch rektorských konferencií, akadémii vied, rady vysokých škôl a študentskej rady vysokých škôl. Diskusiu viedol predseda riadiaceho grémia Dr. Christoph Ramoser spoločne s prof. Jurajom Sinayom za Slovenskú rektorskú konferenciu, ktorý bol v rokoch 1993 až 1995 tiež predsedom riadiaceho grémia.

Vo všeobecnosti sa konštatovalo, že o akademické mobility pretrvávajú stále záujem a bilaterálny program Akcia Rakúsko – Slovensko

má opodstatnenie aj v ďalších rokoch. Európa a európsky vzdelávací systém je v pohybe, neustále sa vyvíja, preto je potrebné prispôbiť program zmenám a stanoviť nové priority. Mnohí účastníci diskusie konštatovali pretrvávajúci slabý záujem rakúskych študentov o Slovensko. Podľa ich slov to nesúvisí len s jazykovou bariérou, ale aj so skresleným obrazom Slovenska a úrovne vzdelávania na Slovensku, rovnako ako so slabým marketingom slovenských vysokých škôl a schopnosťou prezentovať sa – na tom sa zhodli všetci zúčastnení.

Na základe výsledkov diskusie boli vypracované stratégie a priority programu pre roky 2008 až 2013, ktoré boli následne rozpracované do podmienok projektovej a štipendijnej podpory. Stručne by sa dali závery a odporúčania pre roky 2008 – 2013 zhrnúť do nasledujúcich oblastí:

- podpora doktorandov (konferencie, semináre a školenia pre doktorandov),
- spolupráca v oblasti výučby (prednáškové a blokové semináre vedené hosťujúcimi profesormi alebo docentmi; prednášky a semináre musia byť súčasťou riadneho študijného plánu, ďalej spoločné študijné programy, ktorých výsledkom je uznávaný spoločný dvojitoý diplom v magisterskom štúdiu, v rámci projektov môžu absolvovať študenti semestrálne pobyty v druhej krajine),
- letné jazykové kurzy (Sommerkollegs) – organizovanie letných škôl slovenčiny a nemčiny,
- štipendiá:
  - štipendiá pre doktorandov na krátkodobé 1- až 4-mesačné výskumné pobyty,
  - štipendiá pre postdoktorandov (6 mesiacov),
  - štipendiá pre bývalých štipendistov Akcie (1 mesiac),
  - štipendiá na letné jazykové kurzy nemeckého jazyka v Rakúsku a na letné jazykové kurzy slovenského jazyka v Bratislave.

*Predseda riadiaceho grémia Dr. Ramoser sumarizuje výstupy okrúhleho stola
(zľava: Jaroslav Juriga, Študentská rada vysokých škôl SR; Dr. Lydia Skarits, ÖAD; Dr. Christoph Ramoser, Spolkové ministerstvo pre vedu a výskum; Ol'ga Šubeníková, SAIA, n. o.)*

Školenia doktorandov z Rakúska a zo Slovenska (2006 – 2007)

V rámci regionálnej podpory prostredníctvom európskeho programu INTERREG IIIA Rakúsko – Slovensko získala SAIA finančné prostriedky pre projekt „Uľahčenie vstupu doktorandom a mladým výskumným pracovníkom do praxe“. Projekt koordinovala SAIA v rokoch 2006 až 2007. V projekte boli partnermi Spolkové ministerstvo pre vzdelávanie, vedu a kultúru Rakúskej republiky a Ministerstvo školstva Slovenskej republiky. Počas projektového obdobia sa uskutočnili tri cykly školení, pričom každý cyklus obsahoval 4 dvojdnové školenia

pre 60 účastníkov z bratislavského a viedenského regiónu. Cieľom školení bolo pomôcť účastníkom získať informácie o možnostiach financovania vedy a výskumu, ako i zlepšiť orientáciu v oblasti prípravy a manažovania projektov. Časť školení sa venovala legislatíve pre vedu a výskum na Slovensku, ale aj aktuálnym európskym politikám. Praktickým cvičením účastníci získali vedomosti a zručnosti z manažovania práce vo výskumných organizáciách a práce v tíme. Prednášky a praktické cvičenia prebiehali v Bratislave, časť z nich v anglickom jazyku pod vedením rakúskych a slovenských škooliteľov.

Doktorandi riešiaci v skupinách zadané úlohy v rámci školenia v Bratislave, organizovaného s podporou programu INTERREG IIIA.

Na školenia bol veľmi dobrý ohlas od účastníkov z oboch krajín, preto sa riadiace grémium Akcie rozhodlo finančne podporovať projekty zamerané na školenia pre doktorandov. V roku 2009 zorganizovala pre doktorandov dve školenia SAIA.

V súčasnosti sa môžu uchádzať o získanie finančnej podpory na organizovanie školení pre doktorandov vysoké školy, ako aj mimovládne organizácie spolupracujúce s vysokými školami.

20. výročie pádu „železnej opony“ – jubilejné štipendia (2009)

V roku 2009 si Akcia Rakúsko – Slovensko pripomenula 20. výročie pádu „železnej opony“, čím sa umožnilo zintenzívnenie spolupráce

medzi slovenskými a rakúskymi vzdelávateľmi a vedeckými inštitúciami. Riadiace grémium Akcie rozhodlo pri tejto príležitosti vypísať „Jubilejné štipendia pre vysokokvalifikovaných postdoktorandov“, o ktoré bol mimoriadny záujem.

Vzhľadom na túto skutočnosť sa riadiace grémium rozhodlo aj v ďalších rokoch podporovať kvalitných postdoktorandov vyššími štipendiami ako doteraz. Jubilejné štipendia priniesli so sebou aj nový spôsob hodnotenia štipendijných žiadostí – v tejto kategórii sa zaviedlo vysokoodborné hodnotenie žiadostí nezávislými expertmi z príslušného odboru, a to z Rakúska aj zo Slovenska, a podmienkou pre udelenie štipendia je aj úspešné absolvovanie osobného pohovoru s výberovou komisiou zostavenou z členov riadiaceho grémia.

Rakúske informačné centrá pre vedeckú spoluprácu – ASO Bratislava a ASO Košice (2004 – 2007)

Rakúsko od roku 1990 financovalo svoju pobočku Rakúskeho inštitútu pre východnú a juhovýchodnú Európu pri Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Takéto pobočky malo zriadené aj v ďalších krajinách. V roku 2003 na základe vlastnej analýzy sa rozhodlo zatvoriť existujúce pobočky Rakúskeho inštitútu pre východnú a juhovýchodnú Európu a rozhodlo sa otvoriť nové informačné centrá pre posilnenie vedeckej spolupráce, tzv. Austrian Science and Research Liaison Offices (ASOs). Centrá ASO vznikli v Bulharsku, Českej republike, Maďarsku, Slovinsku, ako aj na Slovensku. Všetky náklady spojené s činnosťou centier, ako aj financovanie schválených projektov hradilo Spolkové ministerstvo pre vzdelávanie, vedu a kultúru, resp. neskôr Spolkové ministerstvo pre vedu a výskum Rakúskej republiky. Rakúske ministerstvo na základe dlhoročnej spolupráce v programe Akcia

Rakúsko – Slovensko oslovilo SAIA s návrhom, či by tieto centrá na Slovensku mohli byť koordinované priamo v SAIA, pod záštitou Riadiaceho grémia Akcie Rakúsko – Slovensko. Na základe odporúčania riadiaceho grémia bolo na Slovensku otvorené Rakúske informačné centrum pre vedeckú spoluprácu aj v košickom pracovisku SAIA, takže na Slovensku od roku 2004 pôsobili dve centrá – na pracoviskách SAIA v Bratislave a v Košiciach.

Jednou z činností rakúskych informačných centier bola podpora projektov na posilnenie výskumnej spolupráce. Projekty mohli byť zamerané na organizovanie konferencií, seminárov a workshopov s cieľom nadviazať kontakty s novými potenciálnymi projektovými partnermi z Albánska, Bosny a Hercegoviny, Bulharska, Českej republiky, Čiernej Hory, Chorvátska, Macedónska, Maďarska,

Rakúska, Rumunská, Slovinska, Srbska a Ukrajiny. Výhodou tejto projektovej podpory v porovnaní s klasickou podporou Akcie bol širší regionálny záber v možnostiach partnerstiev, o čo mali záujem najmä doktorandi a mladí vedeckí pracovníci.

Počas trvania projektu v rokoch 2005–2007 bolo podaných 72 projektov, z nich bolo 42 schválených. Viac ako 120 partnerských tímov z rôznych krajín malo prostredníctvom tohto programu možnosť spoznať pracoviská, prácu a jej výsledky u svojich partnerov, bližšie sa spoznať osobne a napláňovať vzájomnú výskumnú spoluprácu v budúcnosti.

Výsledkom viacerých projektov boli konkrétne plány na ďalšiu spoluprácu, v niektorých prípadoch boli priamo podané aj výskumné projekty na európskej úrovni. Celkovo boli na projekty schválené prostriedky vo výške 203 040 eur.

Rakúske informačné centrá na Slovensku organizovali každý rok vedecké dni pre rakúske a slovenské výskumné organizácie s cieľom napomáhať vytváraniu nových partnerstiev. ASO v rokoch 2005 až 2007 zorganizovalo nasledujúce rakúsko-slovenské vedecké dni v spolupráci s rakúskym ministerstvom pre vedu a výskum:

- v apríli 2005 – na tému spolupráca s Karpatským regiónom,
- v decembri 2005 – na tému spolupráca v rámcových programoch EU,
- v novembri 2007 – na prezentáciu rakúskeho medicínskeho výskumu.

Z iniciatívy slovenských centier vzišla aj myšlienka zorganizovať nielen rakúsko-slovenský vedecký deň, ale rozšíriť podujatie aj na ostatné krajiny s centrami ASO v strednej Európe (Česká republika a Maďarsko), aby sa práve regionálne zameranie premietlo nielen v rámci projektovej podpory centier, ale aby sa vytvorila možnosť pre vytváranie nových partnerstiev v regióne, ktoré by mohli vyústiť do spoločných výskumných projektov. V Bratislave sa teda v decembri 2006 konal Stre-

Úvodná prednáška prof. Wolfganga Lutza z Rakúskej akadémie vied počas Stredoeurópskeho vedeckého dňa v Bratislave, 5. decembra 2006.

doeurópsky vedecký deň, ktorého organizáciou a koordináciou s ostatnými centrami ASO bolo poverené ASO Bratislava.

Vedúcim ASO v SAIA v Bratislave bol počas trvania centier na Slovensku Mgr. Michal Fedák, koordinátorom projektu v košickej SAIA bol Ing. Jozef Glova. Mgr. Fedák viedol ASO na mimoriadne vysokej profesionálnej úrovni. Správy o činnosti ASO predkladal Riadiacemu grémiu Akcie Rakúsko – Slovensko, na zasadnutia ktorého bol pravidelne prizývaný. Grémium bolo pravidelne informované aj o výberovom konaní žiadostí o finančnú podporu na predložené projekty v jednotlivých výzvach. Na rakúskej strane bola za celú sieť ASO vo všetkých krajinách zodpovedná Mag. Gisela Zieger, vedúca referátu mnohostrannej spolupráce Spolkového ministerstva pre vedu a výskum Rakúskej republiky.

V roku 2007 z rozhodnutia Spolkového ministerstva skončila činnosť týchto centier na Slovensku, rovnako boli v podobnom čase zatvorené aj centrá v Českej republike a v Maďarsku; centrum v Bulharsku ukončilo svoju činnosť v roku 2010 a posledné centrum v Slovinsku bolo zatvorené na konci roka 2011.

Ľudia, ktorí ovplyvnili rozvoj spolupráce

Dr. Erhard Busek, v roku 1992 vicekancelár a spolkový minister pre vedu a výskum Rakúskej republiky, podpísal v máji 1992 spoločne s prof. RNDr. Jánom Pišútom, DrSc., ktorý bol v tom čase slovenským ministrom školstva, protokol o programe „Akcia Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní“. Dr. Erhard Busek bol v rokoch 1989 až 1995 spolkovým ministrom pre vedu a výskum, v rokoch 1991 až 1995 bol vicekancelárom Rakúskej spolkovej vlády. Dr. Busekovi v novembri 1994 udelila čestný doktorát Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave za iniciatívu rozvoja vedeckých a vysokoškolských stykov medzi Rakúskom a Slovenskom. Dr. Erhard Busek je v súčasnosti predsedom Predstavenstva Ústavu pre dunajský priestor a strednú Európu (Institut für den Donauraum und Mitteleuropa) so sídlom vo Viedni.

Prof. RNDr. Ján Pišút, DrSc., je v súčasnosti profesorom na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave. V rokoch 1990 až 1992 bol ministrom školstva. V máji 1992 podpísal za Slovensko protokol o programe „Akcia Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní“.

Dr. Othmar Huber, ministerský radca, bol v rokoch 1990 až 1997 na rakúskom Spolkovom ministerstve pre vedu a dopravu vo funkcii riaditeľa odboru pre medzinárodné vzťahy

univerzít. On prišiel s myšlienkou vytvoriť osobitný program pre rozvoj spolupráce na projektovej báze v oblasti vysokého školstva a vedy medzi Rakúskom, Českou republikou a Slovenskom podobný Fulbrightovmu programu v USA. V rokoch 1993 až 1997 bol členom riadiaceho grémia Akcie Slovensko – Rakúsko, spolupráca v oblasti vedy a vzdelávania. V rokoch 1996 a 1997 bol predsedom riadiaceho grémia. V roku 1995 mu Technická univerzita v Košiciach udelila „Zlatú medailu“ za podporu spolupráce Technickej univerzity v Košiciach s rakúskymi technickými univerzitami. V decembri 1998 mu slovenský minister školstva Milan Ftáčnik udelil „Medailu Sv. Gorazda“ za rozvoj spolupráce v oblasti vzdelávania a vedy medzi Rakúskom a Slovenskom v súvislosti s jeho odchodom do dôchodku. V roku 2001 mu Ekonomická univerzita v Bratislave udelila „Medailu Imricha Karvaša“ za rozvoj spolupráce medzi slovenskými a rakúskymi vysokými školami. Dr. Huber po odchode z rakúskeho Spolkového ministerstva pre vedu a výskum naďalej pracuje ako konzultant v Predstavenstve Ústavu pre dunajský priestor a strednú Európu (Institut für den Donauraum und Mitteleuropa) vo Viedni.

Ol'ga Šubeníková – ako vedúca Oddelenia pre bilaterálnu spoluprácu a neskôr ako riaditeľka Odboru zahraničných stykov slovenského ministerstva školstva v rokoch 1990 až 1993 veľmi

Slovenský minister školstva Milan Ftáčnik udeľuje Dr. Othmarovi Huberovi „Medailu Sv. Gorazda“ za rozvoj spolupráce v oblasti vzdelávania a vedy medzi Rakúskom a Slovenskom, december 1998, Bratislava.

Mag. Gabriel Kramarics, prof. Juraj Sinay a Dr. Othmar Huber (zľava doprava) počas zasadnutia riadiaceho grémia na Technickej univerzite v Košiciach.

úzko spolupracovala s kolegami zo Spolkového ministerstva pre vedu a výskum Rakúskej republiky a Spolkovým ministerstvom pre školstvo Rakúskej republiky (kyvadlové autobusy so slovenskými študentmi v letnom semestri 1989/1990, vytvorenie pobočky rakúskeho Ústavu pre východnú a juhovýchodnú Európu pri Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, vytvorenie bilingválnej slovensko-nemeckej sekcie pri Gymnáziu na Bilíkovej ul. v Bratislave, vytvorenie bilingválnej slovensko-nemeckej sekcie pri Obchodnej akadémii na Hrobáčkovej ulici v Bratislave, zorganizovanie pôsobenia rakúskych hosťujúcich profesorov na slovenských vysokých školách na základe požiadaviek slovenských vysokých škôl a pod.). S programom Akcia Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní bola spojená od jeho vzniku. V roku 1993 bola zvolená za prvú predsedníčku riadiaceho grémia, v tejto funkcii bola len do 23. septembra 1993, keď na základe rozhodnutia ministerstva bola odvolaná z funkcie riaditeľky zahraničného odboru ministerstva školstva. Členkou riadiaceho grémia sa stala opäť v roku 1994, keď sa stala poradkyňou ministra školstva pre medzinárodné vzťahy. V rokoch 1995 až 2009 bola riaditeľkou programu. V tomto čase pôsobila v SAIA ako zástupkyňa výkonnej riaditeľky. Od augusta 2009 je na dôchodku.

Prof. Ing. Juraj Sinay, DrSc. – rektor Technickej univerzity v Košiciach v rokoch 2000 až 2007, prezident Slovenskej rektorskej konferencie v rokoch 2002 až 2005. V rokoch 1993, 1994 a 1995 bol predsedom riadiaceho grémia Akcie Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní. V súčasnosti je prorektorom pre vonkajšie vzťahy a marketing Technickej univerzity v Košiciach. V rámci svojho pôsobenia v Slovenskej rektorskej konferencii, ako aj v pozícii predsedu riadiaceho grémia významnou mierou prispel k strategickým rozhodovaniam v rámci programu a zaslúžil sa o jeho rozvoj a pokračovanie počas niekoľkých období.

Doc. Ing. Karol Jelemenský, PhD., sa stal členom riadiaceho grémia Akcie Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní, v roku 1996. V rokoch 1998, 1999, 2000 a 2009 bol predsedom riadiaceho grémia, ktorým je aj v súčasnosti (2012). Strojnícka fakulta Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, na ktorej pôsobí, má dlhoročnú spoluprácu s Technickou univerzitou vo Viedni, Technickou univerzitou v Grazi a Ekonomickou univerzitou vo Viedni. Pôsobí aj ako hosťujúci profesor na Technickej univerzite vo Viedni. V súčasnosti je predsedom Akademického senátu Slovenskej technickej univerzity.

Dr. Christoph Ramoser, riaditeľ Odboru internacionalizácie vysokých škôl a podpory mladých vedeckých pracovníkov Spolkového ministerstva pre vedu a výskum Rakúskej republiky, bol v rokoch 1998 až 2009 členom Riadiaceho grémia programu Akcia Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní, funkciu predsedu riadiaceho grémia vykonával osem rokov (2001, 2002, 2003, 2004, 2006, 2007 a 2008). Dr. Ramoser sa za 12 rokov pôsobenia v riadiacom grémiu prejavil ako veľký stratég s mimoriadnymi schopnosťami viesť spoločný rakúsko-slovenský program aj v komplikovaných situáciách, nachádzať kompromisné riešenia a narábať s finančnými prostriedkami pre rozvoj spolupráce v oblasti vzdelávania a vedy medzi Rakúskom a Slovenskom tak, aby vždy profitovali slovenské

a rakúske vysoké školy a výskumné pracoviská akadémií vied na oboch stranách, ako aj individuálni študenti a doktorandi, vysokoškolskí učitelia a výskumní pracovníci.

Mag. Bernhard Plunger – pracovník Rakúskej akadémie vied od roku 1996 a vedúci jej Oddelenia pre výskumný servis a medzinárodné záležitosti od roku 2002. Členom Riadiaceho grémia Akcie Rakúsko – Slovensko sa stal v roku 2002 a v rokoch 2010 a 2011 bol jeho predsedom. Mag. Plunger počas svojho pôsobenia v grémiu i počas svojho predsedníctva výraznou mierou prispel k zadefinovaniu nových podmienok podpory najmä počas aktuálneho programového obdobia.

Univ. Prof. Dr. Mikuláš Luptáčik je členom riadiaceho grémia nepretržite od samého začiatku programu. Prof. Luptáčik je pôvodom Slováč, dlhé roky už žije vo Viedni. Je profesorom na Ekonomickej univerzite vo Viedni, má dlhoročnú spoluprácu s Ekonomickou univerzitou v Bratislave. V rokoch 1994 až 1996 organizoval v spolupráci s doc. Ing. Alenou Brunovskou, DrSc., z Academie Istropolitana v rámci programu Akcia Rakúsko – Slovensko letné odborné školy so zameraním na rôzne aktuálne problémy ekonomiky. V rokoch 1997 až 1999 pokračoval v organizovaní týchto úspešných letných odborných škôl v spolupráci s Ekonomickým ústavom Slovenskej akadémie vied a Ekonomickou univerzitou v Bratislave. Prof. Luptáčik bol v rokoch 1993 až 2004 aj členom slovensko-rakúskej štipendijnej komisie, ktorá schvaľovala štipendiá na študijné a výskumné pobyty uchádzačom zo Slovenska, ako aj z Rakúska. Prednáša aj v študijnom programe Ekonomická a finančná matematika v rámci študijného odboru Aplikovaná matematika na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave.

Mag. Stella Avallone (kultúrna ataše v rokoch 1991 až 1996), **Mag. Gabriel Kramarics** (vyslanec, člen riadiaceho grémia Akcie v rokoch 1994 až 1999), **Mag. Walter Persché** (vyslanec, člen riadiaceho grémia Akcie v rokoch 2000

a 2001) a **Mag. Susanne Ranetzky** (riaditeľka Kultúrneho fóra Veľvyslanectva Rakúskej republiky v rokoch 2002 až 2009) – všetci štyria zástupcovia Veľvyslanectva Rakúskej republiky v Bratislave sa počas svojho pôsobenia na Slovensku zaslúžili o rozvoj spolupráce medzi slovenskými a rakúskymi školami (základnými, strednými a vysokými). Mag. Stella Avallone organizovala na rakúskom veľvyslanectve informačné dni o možnostiach štúdia v Rakúsku pre slovenských študentov aj v spolupráci so SAIA. S výnimkou Mag. Stelly Avallone, ktorá pôsobila v Bratislave ako kultúrna ataše v rokoch 1991 až 1996, sa ostatní traja zástupcovia rakúskeho veľvyslanectva pravidelne zúčastňovali zasadnutí riadiaceho grémia, hodnotili žiadosti o finančnú podporu v rámci projektovej spolupráce.

Mgr. Michal Fedák – v súčasnosti riaditeľ programu Akcia Rakúsko – Slovensko a zástupca výkonnej riaditeľky SAIA, n. o. Začínal v SAIA ako vedúci Rakúskeho informačného centra pre vedeckú spoluprácu (ASO), kde nadefinoval pravidlá projektovej podpory, ktoré prevzalo aj centrum v Maďarsku a čiastočne aj v Česku. V rámci ASO presadzoval aj myšlienku väčšej regionálnej spolupráce v stredoeurópskom priestore. Do Akcie priniesol skúsenosti z manažovania projektu ASO na Slovensko, ktoré využil najmä po nástupe do funkcie riaditeľa programu Akcia v auguste

Mag. Stella Avallone (v strede) pri poskytovaní informácií o štipendiách slovenským študentom v Bratislave.

2009. Angažoval sa tiež pri rozbiehaní školení pre doktorandov a osobne prispel k hladkému priebehu „Jubilejných štipendií“ v roku 2009. Aktívne sa podieľal na vytvorení internetovej stránky Akcie a nového on-line systému na predkladanie projektových žiadostí.

Mag. Christoph Hahn – pracovník Odboru internacionalizácie vysokých škôl a podpory

mladých vedeckých pracovníkov Spolkového ministerstva pre vedu a výskum Rakúskej republiky, od roku 2010 člen Riadiaceho grémia Akcie. Zaslúžil sa o bezproblémovú realizáciu školení pre doktorandov v rokoch 2006–2007 a počas svojho pôsobenia v riadiacom grémiu prispel výraznou mierou k smerovaniu Akcie najmä v oblasti projektovej a štipendijnej podpory.

Členovia Riadiaceho grémia Akcie 1993 – 2012

Poznámka: Zoznamy sú zoradené abecedne, aktuálni členovia Riadiaceho grémia Akcie sú v texte zvýraznení.

Za rakúsku stranu

- Univ. Prof. Moritz CSÁKY, Historický ústav Univerzity v Grazi (2002)
- Univ. Prof. Helmut EBERHART, Univerzita Karla Franzensa v Grazi (2003 – 2011)
- **Mag. Christoph HAHN, Spolkové ministerstvo pre vedu a výskum Rakúskej republiky (2010 – doteraz)**

- **Univ. Prof. Dr. Renate HANSEN-KOKORUŠ, Univerzita Karla Franzensa v Grazi (2012)**
- Mag. Ingeborg HÄUPLER, Rakúska akadémia vied, Viedeň (1993 – 2001)
- Dr. Othmar HUBER, Spolkové ministerstvo pre vedu a výskum, Viedeň (1993 – 1997)
- Dr. Peter KNOTZ, rakúsky odborný poradca pre vzdelávanie v Bratislave (2000 – 2001)
- Mag. Gerhard KOWAR, KulturKontakt, Viedeň (1996 – 1999)
- Mag. Gabriel KRAMARICS, Veľvyslanectvo Rakúskej republiky v Bratislave (1994 – 1999)

Zasadnutie riadiaceho grémia na Technickej univerzite v Košiciach v decembri 1995

(zľava: Mag. Ingeborg Häppler, Rakúska akadémia vied, Univ. Prof. Mikuláš Luptáčík, Technická univerzita Viedeň, Mag. Karl Koppensteiner, BAMO – ÖAD Viedeň, prof. Juraj Sinay, DrSc., prorektor Technickej univerzity v Košiciach, Mag. Gabriel Kramarics, Veľvyslanectvo Rakúskej republiky v Bratislave, RNDr. Henrieta Kajabová-Seidenberg, PhD., koordinátorka programu SAIA, Dr. Othmar Huber, rakúske Spolkové ministerstvo pre vedu a výskum, Viedeň, prof. Ing. Milan Buček, DrSc., Veľvyslanectvo Slovenskej republiky vo Viedni, Dr. Dušan Berek, DrSc., Slovenská akadémia vied).

- Univ. Prof. Mikuláš LUPTÁČIK, Technická univerzita Viedeň, Ekonomická univerzita Viedeň (1993 – doteraz)
- Dr. Philip MARBOE, Rakúske obchodné zastupiteľstvo v Bratislave (1993)
- Mag. Walter PERSCHÉ, Veľvyslanectvo Rakúskej republiky v Bratislave (2000 – 2001)
- Mag. Bernhard PLUNGER, Rakúska akadémia vied, Viedeň (2002 – doteraz)
- Univ. Prof. Richard POTZ, Viedenská univerzita (2003)
- Dr. Christoph RAMOSER, Spolkové ministerstvo pre vedu a výskum Rakúskej republiky (1998 – 2009)
- Dr. Gerhard RAINER, Spolkové ministerstvo zahraničných vecí Rakúskej republiky (1993)
- Univ. Prof. Dr. Christian STADLER, Viedenská univerzita (2004 – doteraz)
- BR Mag. Gottfried WAGNER, riaditeľ KulturKontakt vo Viedni (1994 – 1995)
- Univ. Prof. Dr. Pavol WINCZER, Slavistický ústav Viedenskej univerzity (2002)
- doc. Ing. Karol JELEMENSKÝ, PhD., Strojnícka fakulta Slovenskej technickej univerzity v Bratislave (1996 – doteraz)
- RNDr. Karol KAROVIČ, DrSc., Slovenská akadémia vied v Bratislave (2005)
- Ing. Peter KOLLÁRIK, Veľvyslanectvo Slovenskej republiky vo Viedni (1993)
- PhDr. Eva KUREČKOVÁ, Sekcia medzinárodnej spolupráce Ministerstva školstva SR (1996 – 1999)
- doc. PhDr. Dušan LEŠKA, PhD., Univerzita Komenského v Bratislave (2010 – 2011)
- prof. PhDr. Miroslav MARCELLI, CSc., Univerzita Komenského v Bratislave (2002 – 2007)
- Mgr. Boris MATTOŠ, PhD., Fakulta medzinárodných vzťahov Ekonomickej univerzity v Bratislave (2012)
- doc. PhDr. Silvia MIHÁLIKOVÁ, PhD., Univerzita Komenského v Bratislave (2008 – 2009)
- PhDr. Mária ORAVCOVÁ, Slovenský inštitút vo Viedni (1996 – 1999)
- prof. Ing. Kamil RUŽIČKA, CSc., Slovenská technická univerzita v Bratislave (1996 do apríla)
- prof. Ing. Juraj SINAY, DrSc., Technická univerzita v Košiciach (1993 – 1995)
- doc. Dr. Juraj SLABEYCIUS, CSc., Trenčianska univerzita A. Dubčeka v Trenčíne (1997 – 2000)
- Mgr. Sven ŠOVČÍK, Slovenský inštitút vo Viedni (2001)
- Oľga ŠUBENÍKOVÁ, Odbor medzinárodnej spolupráce Ministerstva školstva SR (do septembra 1993), poradkyňa ministra školstva SR (august až december 1994) (1993, 1994)
- Ing. Tomáš VALKOVIČ, Sekcia medzinárodnej spolupráce Ministerstva školstva, vedy a výskumu a športu SR (2010 – doteraz)
- Mgr. Jana VARGOVÁ, Sekcia medzinárodnej spolupráce Ministerstva školstva SR (2000 – 2009)
- Dr. Juraj ŽÁRY, Slovenský inštitút vo Viedni (2000)

Za slovenskú stranu

- Ing. Ján BARANČÍK, PhD., Slovenská akadémia vied v Bratislave (2006 – doteraz)
- Dr. Dušan BEREK, DrSc., Slovenská akadémia vied v Bratislave (1993 – 1995)
- doc. Igor BREZINA, CSc., Univerzita Komenského v Bratislave (1993)
- prof. Ing. Milan BUČEK, Veľvyslanectvo Slovenskej republiky vo Viedni (1994 – 1995)
- prof. Ing. Marián DZIMKO, CSc., Strojnícka fakulta Žilinskej univerzity v Žiline (2007 – doteraz)
- prof. Ing. Karol FLORIÁN, DrSc., Technická univerzita v Košiciach (2001 – 2006)
- Ing. HLAVÁČIKOVÁ Zuzana, Odbor medzinárodnej spolupráce Ministerstva školstva SR (1993 – 1995)
- Ing. Ivan HORVÁTH, DrSc., Slovenská akadémia vied v Bratislave (1996 – 2004)
- doc. Dr. Ján CHORVÁT, CSc., Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica (1994 – 1996)

Administratívne zabezpečenie programu

Ministerstvo školstva, mládeže a športu Slovenskej republiky poverilo 27. januára 1993 koordinovaním programu Akcia Slovenskú akademickú informačnú agentúru – Servisné centrum pre tretí sektor (dnes SAIA, n. o.). SAIA zabezpečovala program administratívne v rokoch 1993 až 1996. Ministerka školstva Eva Slavkovská v roku 1996 ukončila so SAIA spoluprácu na všetkých programoch bez bližšieho vysvetlenia a poverila administráciou programu Akcia Rakúsko – Slovensko Slovenskú akademickú asociáciu pre medzinárodnú spoluprácu (SAAIC) v Bratislave, ktorá program koordinovala v rokoch 1997 až 1999. V roku 2000 sa kancelária programu vrátila opäť do SAIA, kde sú aktivity zabezpečované dodnes. Organizáciou poverenou propagáciou a administráciou programu v Rakúsku je od vzniku Akcie Rakúsko výmenná služba, v súčasnosti existujúca pod názvom OeAD (Österreichische Austauschdienst)-Gesellschaft mit beschränkter Haftung.

Zoznam pracovníkov, ktorí boli zodpovední za program v SAIA:

- RNDr. Henrieta Kajabová – Seidenberg (1993 – 1994)
- Oľga Šubeníková (1994 – júl 2009, riaditeľka programu)

Tesne pred 60. zasadnutím Riadiaceho grémia Akcie v novembri 2007 (Modrý salónik Spolkového ministerstva pre vedu a výskum vo Viedni), zľava: Dr. Ch. Ramoser, predseda grémia, Mgr. M. Brečková, asistentka programu, Ing. A. Žirková, finančná manažérka.

- Mgr. Anikó Zsemlyeová – Sinclair (1995 – 1996, asistentka programu)
- Ing. Ingrid Vernerová – Olejková (2000 – 2004, asistentka programu)
- Mgr. Kristína Sallerová (2004 – do mája 2006, asistentka programu)
- Mgr. Monika Brečková (2006 – 2007 asistentka programu, marec 2011 – august 2012 koordinátorka programu)
- Mgr. Michal Fedák (2008 – 2009 koordinátor programu, od 1. augusta 2009 doteraz riaditeľ programu)

Finančný manažment programu v SAIA:

- Ing. Viera Zimová (1993)
- Ing. Iveta Hollá (1994 – 1996, 2000 – 2004)
- Ing. Mária Sýkorová-Dulová (2004 – september 2006)
- Ing. Alžbeta Žirková (september 2006 až doteraz)

Zoznam pracovníkov, ktorí boli zodpovední za program v SAAIC v rokoch 1997 až 1999:

- riaditelia programu: Ing. Marek Drábik (1997 – 1999), PhDr. Mária Paveleková (1999)
- asistentka: Mgr. Anna Opluštilová
- účtovníčka: PhDr. Tatiana Dujničová

Zoznam pracovníkov, ktorí boli zodpovední za program v Rakúskej výmennej službe:

- Mag. Karl Koppensteiner (1992 – 1997)
- Dr. Felix Wilcek (1997 – 1998)
- Mag. Gerhard Volz (1998 – 2000)
- Dr. Lydia Skarits (2000 – 2009)
- Dr. Tibor Szabó (2009)
- Mag. Michael Schedl (2010 – doteraz)

Práca v Akcii je od počiatkov poznačená veľmi priateľskou atmosférou a dobrými medziľudskými vzťahmi – grilovačka u bývalej riaditeľky programu O. Šubeníkovej po zasadnutí riadiaceho grémia v Bratislave dňa 25. 6. 2010 (zľava: Univ. Prof. Dr. Helmut Eberhart, člen grémia, Univerzita v Grazi; Mgr. Jana Vargová, členka grémia, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR; Mag. Christoph Hahn, člen grémia, Spolkové ministerstvo pre vedu a výskum; Mgr. Michal Fedák, riaditeľ programu, SAIA; Mag. Bernhard Plunger, predseda grémia, Rakúska akadémia vied; Ing. Alžbeta Žirková, finančná manažérka programu, SAIA; Dr. Tibor Szabó, zodpovedný pracovník za program z OeAD vo Viedni).